

Nápověda pro StormWare Windict

Potřebujete-li vidět, jak používat nápovědu, stiskněte F1.

Úvod

[Co je Windict?](#)

[Úvod ke slovníkům](#)

Jak...

[Jak pracovat s programem Windict?](#)

Popis programu

[Pracovní plocha](#)

[Uživatelský slovník](#)

[Hlasový výstup](#)

[Komunikace s jinými aplikacemi](#)

[Povely nabídky Soubor](#)

[Povely nabídky Knihy](#)

[Povely nabídky Překlad](#)

[Povely nabídky Zvuk](#)

[Povely nabídky Vzhled](#)

[Povely přístupné přes tlačítka](#)

[Seznam použitých kláves](#)

Co je Windict?

Windict je nástroj, který můžete použít pro efektivní vyhledávání slov a překlad pomocí obsažených jazykových slovníků. **Windict** je soubor autorských děl. Slovníky v něm zahrnuté existují i v knižním vydání, nebo se pro knižní vydání připravují. Jejich autoři poskytli práva k šíření v elektronické podobě firmě StormWare. Pokud jste sám autorem slovníku, který by mohl zkvalitnit tento program a uvažujete o jeho elektronickém vydání, neváhejte kontaktovat tuto firmu.

Windict si klade za cíl umožnit uživateli příjemnou, rychlou a jednoduchou práci se slovníky a přitom zautomatizovat maximum rutinních činností.

Windict umožňuje:

- pracovat s kvalitními, obsahově se doplňujícími slovníky,
- určit, které slovníky a v jakém pořadí se mají prohledávat,
- založit si vlastní uživatelské slovníky a rozšiřovat jejich slovní zásobu,
- nalézt překlad anglického slova, které nebylo zadáno v základním tvaru,
- exportovat zvolené významy překládaného hesla přes schránku Windows do jiné aplikace, nebo je vkládat přímo do vestavného editoru,
- načíst textový soubor či obsah schránky a překládat pouhým nastavením kurzoru na hledané slovo,
- pouhým stiskem klávesy nastavit slovník na odkazované heslo,
- uchovat seznam posledně přeložených slov a později znovu vyvolat jejich překlad,
- překládat z libovolné aplikace - hledané slovo stačí vložit do schránky a slovník jej automaticky přeloží,
- měnit dle potřeby vzhled hlavního okna programu,
- ověřit si správnou výslovnost hlasovým výstupem, pokud máte připojenou zvukovou kartu,
- naučit se základům anglické a německé gramatiky.

Windict je registrovaná ochranná známka firmy StormWare.

K návratu do obsahu nápovědy pro Windict zvolte tlačítko Obsah.

Hlavní okno programu Windict

Popis hlavního okna

V levé horní části hlavního okna pod nabídkovým pruhem jsou tlačítka. Vpravo od nich je **okno hledaného výrazu**, do kterého zapisujete slova, která chcete přeložit. Střední část obsahuje **okno překladu**, kde se objeví překlad slovníkového hesla, ovšem může zde být také zobrazen **editor cílového textu** či text, ze kterého se překládá - aktuální vzhled programu můžete tedy libovolně měnit. K tomu jsou určeny povely v nabídce Vzhled. V dolní části je umístěn **stavový pruh**, ve kterém jsou zobrazovány různé hlášení programu.

Změna velikosti oken

Velikost hlavního okna lze nastavit pomocí povelu **Změna velikost** ze systémového menu nebo uchopením a táhnutím okraje okna myší, tedy stejně, jak jste ve Windows zvyklí. Změnou velikosti hlavního okna zároveň nastavujete i velikost jeho jednotlivých prvků. Kromě toho můžete změnit poměr velikosti okna textu a překladu. Nastavíte-li kurzor myši na dílčí pruh mezi nimi, kurzor změní svůj vzhled. Nyní můžete uchopit dílčí pruh a posunout ho tam kam potřebujete.

Části hlavního okna

Okno hledaného výrazu

Okno překladu

Okno zdrojového textu

Okno cílového textu

Viz též:

Povely nabídky Vzhled

Klávesy hlavního okna

Okno hledaného výrazu

Editace pole je určena pro zápis výrazu, který má být přeložen, a zde se také zobrazuje přeložené heslové záhlaví.

Přidružený listbox uchovává až 32 posledních přeložených výrazů. Tímto seznamem se můžete pohybovat pomocí kláves se šipkami, nebo můžete listbox otevřít stiskem kombinace ALT+klávesa se šipkou dolů či stiskem tlačítka na pravé straně pole. Zavření boxu se provede mj. stiskem klávesy Enter na výrazu, který chcete znovu přeložit.

Okno pøekladu

Okno pøekladu zobrazuje pøekladvé èásti slovníkového hesla. Okno můžeme pomyslnì rozdílit buì horizontálnì na øádky, na kterých jsou jednotlivé èeské významy anglického výrazu, nebo vertikálnì na dva sloupce. První z nich je urèen pro zkratky, druhý pro vlastní pøeklad. **Výklad**, pokud je uveden, zaèíná v úrovni prvního sloupce. Text v oknì pøekladu se automaticky zalamuje.

V oknì pøekladu nalezneme mnohdy i anglický text, zakonèený dvojteèkou a pøekladem. Jedná se o pøíklady použití anglického výrazu, idiomy atd..

V tomto oknì máte øadu možností, jak dál pracovat se zobrazeným textem.

Odkazy

Odkazy jsou vypsány velkými písmeny. Ve zkratkové èásti jsou uvozeny slùvkem **viz**. Stisknete-li na tomto øádku klávesu **Enter**, nebo dvakrát òuknete myší, provede se pøíkaz **Jdi na odkaz**. Tento povel můžete provést ještě dalšími zpùsoby: zvolením povelu z hlavní nabídky èi stiskem pøíslušné zkratkové klávesy (F5).

Idiomy

Idiomy i ostatní neidiomatická slovní spojení si můžete nechat vyslovit hlasovým výstupem programu. To se týká anglického textu kterým zaèíná vybraný øádek, který je sám zakonèen dvojteèkou a není uzavøen v závorkách. Stisknete-li na tomto øádku klávesu **Enter**, nebo dvakrát òuknete myší, provede se pøíkaz **Vyslov idiom**.

Pøeklad

Každý øádek zobrazující jeden význam anglického hesla může obsahovat jeden èi více èeských ekvivalentù. Text se automaticky zalamuje na další odsazený øádek, pokud je delší než šíøka okna.

S pøekladem můžete dále pracovat. Stisknete-li na øádku pøekladu klávesu **Enter**, èi dvakrát òuknete myší, provede se v závislosti na nastavení pøíslušná akce.

Nastavení

Akce pøi výběru

Editor vypnut	Výraz se vloží do schránky
Editor zapnut	Výraz se vloží do editoru na pozici kurzoru
Hlasový výstup zapnut	Anglický idiom je vysloven
Zpìtný pøeklad zapnut	Výraz je pøeložen

V pøípadì, že na øádce pøekladu je více èeských ekvivalentù, bude Vám po aktivaci nabídnut výběr jednoho z nich v plovoucí nabídce. Výrazy typu chystat | se, z | vítizit atd. jsou v této nabídce zobrazeny v obou variantách.

Okno zdrojového textu

Do okna zdrojového textu je možné načíst textový soubor nebo obsah schránky a také ho odtud překládat. Možnost načtení obsahu schránky Vám zpřístupňuje texty jakýchkoli exotických formátů, se kterými byste jinak nemohli pracovat, například soubory nápovědy.

Tip

V okně zdrojového textu můžete kliknutím na pravé tlačítko myši vyvolat plovoucí nabídku příkazů pro práci s textem.

Viz též:

[Povely nabídky Soubor](#)

Okno cílového textu

Do okna cílového textu můžete přímo vkládat přeložený text z okna překladu. Vytvořený text zde můžete také upravit a uložit do souboru.

Tip

V okně cílového textu můžete kliknutím na pravé tlačítko myši vyvolat plovoucí nabídku příkazů pro práci s textem.

Viz též:

[Povelý nabídky Soubor](#)

Komunikace s jinými aplikacemi

Komunikace s jinou aplikací je možná oběma směry. Vybranou část překladu můžete přenést do schránky, a odtud do jakékoli aplikace. Na překlad slova, které je v jiné aplikaci, např. v nějakém textovém editoru, můžete zavolat program Windict.

Přenesení překladu do jiné aplikace

1. Přesvědčete se, že okno editoru cílového textu není aktivní. Pokud by totiž bylo vidět, text z okna překladu se vkládá do něj. Editor můžete vypnout повеlem **Pouze překlad** z nabídky Vzhled.
2. V okně překladu zvolte řádek, na kterém je význam, který chcete exportovat, a stiskněte klávesu **Enter**. V případě, že na řádce překladu je více českých ekvivalentů, bude Vám umožněn výběr jednoho z nich v plovoucí nabídce, která se objeví na začátku vybraného řádku.
3. Přepněte se do jiné aplikace a vyberte schránku příkazem Přilep (Paste).

Idiomy, výklad a text v závorkách není možné ze slovníku exportovat.

Vyvolání překladu z jiné aplikace

Pro vyvolání překladu z jiné aplikace stačí aktivovat **Překlad na pozadí** a pak v jiné aplikaci vložit hledané slovo do schránky. Slovník toto slovo automaticky přeloží.

Viz též:

[Okno překladu](#)

[Překlad na pozadí](#)

Hlasový výstup

Multimediálním prvkem programu Windict je možnost použití hlasového výstupu anglického výrazu prostřednictvím programu **Monologue for Windows** od firmy First Byte. Tato 'text-to-speech' utilita je součástí balení některých zvukových karet, např. **Sound Blaster** a **Sound Galaxy**. Pokud Váš počítač má nainstalovanou zvukovou kartu a zmíněný software, nic Vám nebrání v použití hlasového výstupu z programu Windict.

Hlasový výstup

Konfigurace

Kdy je vhodné použít hlasový výstup

Kdy není vhodné použít hlasový výstup

Omezení hlasového serveru

Viz též:

Povely nabídky Zvuk

Seznam zvukových karet

Konfigurace hlasového výstupu

Aby hlasový výstup mohl pracovat, musí Windows znát cestu k hlasovému serveru, kterým je program Monologue for Windows. Spustitelný soubor hlasového serveru se jmenuje monologw.exe a například v případě karty Sound Galaxy 16 se nachází, pokud jste neučinili změnu při instalaci, v adresáři \sgpro16\monolog. Existují dvě možnosti, jak provést konfiguraci:

1. Přidat tuto cestu do souboru autoexec.bat a restartovat počítač, nebo
2. V menu Zvuk zvolit příkaz **Hlasový výstup**. Pokud není hlasový výstup nakonfigurován, nebo pokud došlo k porušení konfiguračního souboru, objeví se dialogový box, do jehož editačního okna můžete vepsat cestu zakončenou zpítným lomítkem:

c:\sgpro16\monolog\

Tato cesta je zde uvedena pouze pro ilustraci; vepište aktuální cestu k hlasovému serveru na Vašem počítači.

Viz též:

[Seznam zvukových karet](#)

Kdy je vhodné použít hlasový výstup

Hlasový výstup je ideální uèební pomùcka pro všechny uživatele, kteří se s angličtinou teprve seznamují. Zvukový vjem mùže vhodným způsobem stimulovat posluchaèe, takže anglické slovo èi slovní spojení se daleko lépe uchytí v pamìti.

Hlasový výstup je vhodné použít také v pøípadech, kdy si nejste jisti správnou výslovností anglického výrazu, nebo kdy slovník neobsahuje pro daný výraz pøepis výslovnosti.

Napøíklad slovník finanèních pojmù neobsahuje pøepis výslovnosti a jeho hesla jsou v mnoha pøípadech složena z více slov. Zde mùže být hlasový výstup úèinným pomocníkem.

Kdy není vhodné použít hlasový výstup

Hlasový výstup není vhodné použít, pokud chcete rychle procházet textem v okně textu a máte zapnutou volbu **Překlad každého slova z textu**. Při rychlém procházení textem se může stát, že hlasový server nestihne vyslovit všechna slova. V tom případě je stavovém pruhu uvedeno hlášení 'Hlasový server je zaneprázdněn'.

Omezení hlasového serveru

Zde považujeme za seriózní upozornit na fakt, že ne ve všech případech je výslovnost hlasového serveru zcela správná, zvláště u složených slov. Pro tyto případy si správnou výslovnost můžete nadefinovat sami pomocí utility **Dictionary manager**, která se nachází ve stejném adresáři jako hlasový server.

Povely nabídky Soubor

Program Windict umožňuje překlad z/do souboru. Pro větší názornost budeme souboru, ze kterého se překládá, říkat **zdrojový** a tomu do kterého se vkládá přeložený text **cílový** soubor.

Nový cílový

Založí nový cílový soubor.

Otevři cílový

Otevře dialogový box pro výběr souboru a poté vybraný textový soubor načte do editoru cílového textu.

Ulož

Uloží text v editoru do souboru.

Ulož jako

Uloží text v editoru do souboru pod jiným jménem.

Otevři zdrojový

Otevře dialogový box pro výběr souboru a poté vybraný textový soubor načte do okna zdrojového textu.

Přilep

Načte obsah schránky do okna zdrojového textu. Tento povel je přístupný jen když schránka obsahuje text.

Konec

Ukončí program. Přitom uloží polohu a velikost jeho hlavního okna a číslo aktivního slovníku do konfiguračního souboru. Při opětovném spuštění programu budou tyto hodnoty obnoveny.

Povely nabídky Knihy

Nabídka knihy umožňuje přístup k jednotlivým slovníkům. Program Windict existuje v několika sestavách; obsah této nabídky je v každé sestavě odlišný.

Protože Windict 3.0 umožňuje definovat skupiny slovníků, které se budou v určeném pořadí automaticky prohledávat, nebudete ve většině případů potřebovat přepínat slovníky pomocí povelů této nabídky. Ty naopak poslouží v případě potřeby otevření konkrétního slovníku.

Pokud je globální hledání vypnuto, jsou povely této nabídky přístupné také po kliknutí na pravé tlačítko myši v okně překladu. Slovníky můžete též přepínat příslušnými zkratkovými klávesami.

Viz též:

[Úvod ke slovníkům](#)

Povely nabídky Pøeklad

Kliknutím na pøíslušné položky můžete vyvolat podrobný popis jednotlivých povelù.

<u>Smìr pøekladu</u>	Nastaví smìr pøekladu pøi globálním hledání.
<u>Skupiny slovníkù</u>	Vyvolá dialogový box pro definici skupin slovníkù pro globální hledání.
<u>Pøeklad na pozadí</u>	Aktivuje režim pøekladu na pozadí.
<u>Globální hledání</u>	Aktivuje režim globálního hledání.
<u>Zpìtný pøeklad</u>	Aktivuje režim zpìtného pøekladu.
<u>Jdi zpìt</u>	Nastaví slovník na výchozí heslo zpìtného pøekladu.
<u>Jdi na odkaz</u>	Nastaví slovník na odkazovaný výraz.
<u>Úpravy slovníkù</u>	Vyvolá dialogový box pro úpravy uživatelských slovníkù.

Směr pøekladu

Nastaví směr pøekladu pøi globálním hledání. Povelý této nabídky jsou pøístupné pouze pokud je zapnuto globální hledání.

Viz též:

[Globální hledání](#)
[Skupiny slovníků](#)

Skupiny slovníků

Skupiny slovníků pro globální hledání se definují v dialogovém okně, které lze vyvolat příslušným tlačítkem nebo povelem **Skupiny slovníků** z nabídky Překlad.

Postup definice skupiny

1. Přepínačem v horní části dialogového okna zvolte směr překladu.
2. Zvolte slovník který chcete používat a stiskněte tlačítko **Přidat** nebo dvakrát klikněte myší. Název slovníku se přidá do spodního seznamu.
3. Pořadí slovníků ve skupině upravte tlačítka **Nahoru** a **Dolů**.

Popis dialogového okna

V horní části je přepínač pro zvolení směru překladu. Pro každý směr překladu můžete nadefinovat jednu skupinu slovníků. V listboxu pod přepínačem je seznam slovníků, které máte k dispozici ve Vaší verzi programu Windict pro daný směr překladu. Definovaná skupina slovníků se zobrazuje v seznamu ve spodní části dialogového okna. Obsah tohoto seznamu se kontroluje tlačítka v pravé části.

Tlačítko	Akce
Přidat	Přidá označený slovník z prostředního seznamu do skupiny.
Vyjmout	Vyjme označený slovník ze skupiny.
Nahoru	Posune označený slovník skupiny nahoru.
Dolů	Posune označený slovník skupiny dolů.

Viz též:

[Globální hledání](#)

Pøeklad na pozadí

Aktivuje/deaktivuje režim pøekladu na pozadí. V tomto režimu Windict automaticky pøekládá výraz vložený jinou aplikací do schránky. Režim je signalizován zkratkou **AKT** v pravé dolní části hlavního okna.

Program uloží aktuální nastavení do konfiguračního souboru. Při opìtovném spuštění programu bude toto nastavení obnoveno.

Globální hledání

Aktivuje/deaktivuje režim globálního hledání. V tomto režimu Windict při překladu automaticky prohledává všechny slovníky dané skupiny v určeném pořadí. Režim je signalizován zkratkou **GLB** v pravé dolní části hlavního okna. Program uloží aktuální nastavení do konfiguračního souboru. Při opětovném spuštění programu bude toto nastavení obnoveno.

Viz též:

Skupiny slovníků

Zpìtný pøeklad

Aktivuje/deaktivuje režim zpìtného pøekladu. Tento povel je pøístupný pouze pokud je zapnuto globální hledání.

Zpìtný pøeklad pøijde vhod pokud napø. v èesko-anglickém slovníku obdržíme seznam mnoha anglických ekvivalentù a potøebujeme upøesnit jejich význam ve slovníku anglicko-èeském (tedy opaèného smìru pøekladu), a pak se zase vrátit na pùvodní heslo.

Viz též:

[Jdi zpìt](#)

[Globální hledání](#)

[Skupiny slovníků](#)

Jdi zpět

Nastaví slovník na výchozí heslo zpětného překladu. Tento příkaz je přístupný pouze pokud jste už použili zpětný překlad.

Viz též:

[Zpětný překlad](#)
[Globální hledání](#)

Jdi na odkaz

Povel **Jdi na odkaz** nastaví slovník na odkazovaný výraz.

Odkazy jsou vypsány v okně překladu velkými písmeny. Ve zkratkové části jsou uvozeny slůvkem **viz**. V nabídce je povel **Jdi na odkaz** zpřístupněn pouze pokud okno překladu momentálně obsahuje odkaz.

Stejnou akci je možné provést též stiskem klávesy **Enter**, dvojitým kliknutím myši na řádku s odkazem, nebo stiskem příslušné zkratkové klávesy.

Povely nabídky Zvuk

Nabídka zvuk obsahuje povely pro nastavení a používání hlasového výstupu. **Hlasový výstup je k dispozici pouze v anglicko-ěeských slovnících.** Podrobný popis konfigurace a seznam podporovaných zvukových karet je uveden níže.

Idiom

Vysloví vybraný idiom z okna pøeklada. Povel je pøístupný jen když je hlasový výstup aktivován a v pøeklada je vybrán øádek zaèínající slovním spojením, které má být vysloveno. Slova uvedená v okni pøeklada kvůli úspoøe místa ve zkráceném tvaru, napø. sb., st., so. atd., jsou vyslovena v plném znìní.

Záhlaví

Vysloví text z okna hledaného výrazu. Povel je pøístupný jen když je hlasový výstup aktivován. Slouží jednak k opakovanému vyslovení výrazu z posledního hledání, ale mùže být použit také k vyslovení textu vepsaného do okna hledaného výrazu, který se ve slovnících jinak nenachází.

Øádek textu

Vysloví aktuální øádek z okna zdrojového textu. Povel je pøístupný jen když je hlasový výstup aktivován a okno zdrojového textu není prázdné. Rozumìt souvisle vyøešenému textu je obtížnìjší než jednotlivým slovùm. Díky tomuto povelu má uživatel také možnost poslechu slov v tvarech vyskytujících se v textu, na rozdíl od automatického výstupu, který pøi pøeklada z textu vyslovuje pouze slova, která byla ve slovníku nalezena.

Hlasový výstup

Aktivuje hlasový výstup. Aktivní hlasový výstup je v nabídce oznaèen zatržením. Pokud je hlasový výstup již aktivní, bude tímto pøíkazem deaktivován. Pøi jeho prvním použití je provedena konfigurace hlasového výstupu. Nicménì, konfigurace se zdaøí pouze pokud hostitelský poèítaè má nainstalovanou zvukovou kartu a software Monologue for Windows od firmy First Byte, který je souèástí balení nìkterých rozšíøených typù zvukových karet.

Viz též:

[Hlasový výstup](#)

[Seznam zvukových karet](#)

Povely nabídky Vzhled

Windict může kromě samotného překladu zobrazovat i další dvě volitelná okna - okno zdrojového textu a editor cílového textu. Povely této nabídky umožňují tato okna aktivovat a deaktivovat.

Pouze překlad

Zobrazí pouze okno překladu.

Zdrojový text

Otevře okno zdrojového textu v dolní části hlavního okna, do kterého můžete následně načíst textový soubor nebo obsah schránky a tento text pak překládat. Povely, které jsou k dispozici pro okno zdrojového textu se objeví po kliknutí na pravé tlačítko myši v tomto okně.

Cílový text

Otevře editor cílového textu v dolní části hlavního okna, do kterého můžete následně vkládat přeložené výrazy z okna překladu. Povely, které jsou k dispozici pro editor cílového textu se objeví po kliknutí na pravé tlačítko myši v tomto okně.

Zdrojový i cílový text

Otevře okno zdrojového textu a editor cílového textu v dolní části hlavního okna. Po načtení textového souboru do okna zdrojového textu můžete překládat přímo "ze souboru do souboru". Pro efektivní využití této možnosti je vhodné používat větší monitor a rozlišení obrazovky.

Rozbor sufixù

Pro pøeklad v anglicko-èeských slovnících má Windict k dispozici rozšířený algoritmus hledání. Pokud aktivní slovník neobsahuje hledaný výraz v zadaném tvaru, provádí rozbor jeho sufixù, a v pøípadì nalezení nabídne základní tvar tohoto výrazu. Tímto způsobem je možné úspìšnì pøeložit vùtšinu z pravidelnì odvozených tvarù slov:

- podstatné jméno v množném èísle (napø. pøi pøekladu slova **Flowers** obdržíte pøeklad slova **flower**)
- podstatná jména slovesná a prùbìhové tvary sloves
- slovesa v 3.osobì jednotného èísle
- minulé tvary sloves
- pøídavná jména ve 2. a 3. stupni
- pøíslovce

Tuto volbu oceníte pøi pøekladu pøímo z textu. Èasto totiž narazíte na neznámé slovíèko, které není v základním tvaru, v jakém se nachází ve slovnících. Díky této vlastnosti programu nemusíte ruènì zadávat hledaný výraz v základním tvaru. Již základní gramatické znalosti Vám postaèí k tomu, abyste uvedli nabídnutý pøeklad do tvaru, který potøebujete.

Pokud aktivní slovník neobsahuje hledaný výraz ani v základním tvaru, je zobrazeno heslo ve slovníku následující.

Pøeklad každého slova z textu

Tento povel ovlivòuje zpùsob pøekladu z textu. Je souèástí nabídky, která se objeví po stisku pravého tlačítka v oknì zdrojového textu.

Pokud zvolíte tento povel, pøi pohybu kurzoru v oknì textu se pøeloží každé slovo na nové pozici kurzoru. Nechte tuto volbu nezaškrtnutou, pokud si pøejete rychle projíždít textem a pøekládat pouze vybraná slova stiskem klávesy Enter.

Povely pøístupné pøes tlačítka

V levém horním rohu hlavního okna programu je pět tlačítek. Jejich stiskem můžete vykonat následující povely.

Ekvivalent povelu Pøeklad na pozadí z nabídky Pøeklad.

Ekvivalent povelu Globální hledání z nabídky Pøeklad.

Ekvivalent povelu Skupiny slovníků z nabídky Pøeklad.

Nastaví pøedešlé slovo ve slovníku. Pokud je editaèní okno hledaného výrazu prázdné, nastaví poslední slovo ve slovníku. Pokud je slovník nastaven na svém prvním slovi, zobrazí o tom pouze hlášení ve stavovém pruhu. Zkratková klávesa: Ctrl+PgUp.

Nastaví následující slovo ve slovníku. Pokud je editaèní okno hledaného výrazu prázdné, nastaví první slovo ve slovníku. Pokud je slovník nastaven na svém posledním slovi, zobrazí o tom pouze hlášení ve stavovém pruhu. Zkratková klávesa: Ctrl+PgDown.

Uživatelský slovník

Uživatelský slovník můžete použít pro vytvoření úzce specializovaného slovníku, který můžete využívat v programu Windict standardním způsobem. Slovníky, které jste si již dříve vytvořili například v textovém souboru, v tabulkovém kalkulátoru či v databázi, si také můžete přenést do uživatelského slovníku.

Úpravy uživatelského slovníku se provádějí v dialogovém boxu, který můžete vyvolat příslušným povelům z nabídky Pøeklad. Následující kapitoly popisují podrobnì práci s uživatelským slovníkem.

Uživatelský slovník

[Popis boxu slovníku](#)

[Úpravy slovníku](#)

[Import slovníku](#)

[Export slovníku](#)

Viz též:

[Formát CSV](#)

[Sloupcový formát](#)

Popis dialogového boxu Uživatelský slovník

V horní části boxu jsou tři editační pole:

- Jméno** Zobrazuje jméno uživatelského slovníku, které bude zobrazeno při jeho používání v titulku hlavního okna. Jméno slovníku můžete změnit.
- Heslo** Zobrazuje heslové záhlaví právě vybraného hesla slovníku. Maximální délka heslového záhlaví v uživatelském slovníku je 30 znaků. Heslo můžete změnit či přidat nové.
- Překlad** Zobrazuje překlad právě vybraného hesla slovníku. Maximální délka překladu v uživatelském slovníku je 80 znaků. Překlad hesla můžete libovolně upravovat.

Největší část boxu zobrazuje momentální obsah uživatelského slovníku. Vybrané heslo z tohoto seznamu můžete změnit či smazat. Jednotlivé příkazy se provádějí tlačítky v pravé části.

Úpravy uživatelského slovníku

Úpravy uživatelského slovníku můžete provádět zde popsanými tlačítky.

Přidat

Přidá heslo zapsané do editačních oken v horní části boxu do uživatelského slovníku. Heslo bude přidáno pouze pokud ho již slovník neobsahuje.

Změnit

Heslo vybrané ze seznamu nahradí heslem, které jste vepsali nebo upravili v editačních oknech v horní části boxu.

Vyjmout

Vyjme heslo, které je vybrané v seznamu hesel slovníku.

Smazat

Smaže všechny hesla uživatelského slovníku.

OK

Všechny změny, které jste provedli v uživatelském slovníku, se teprve po stisku tohoto tlačítka zanesou do souboru. Pokud je slovník rozsáhlý, může tato operace chvíli trvat.

Viz též:

[Popis boxu slovníku](#)

[Import slovníku](#)

[Export slovníku](#)

Import uživatelského slovníku

Slovníková data můžete importovat do uživatelského slovníku ve dvou obecných textových formátech, sloupcovém formátu a formátu CSV. Tyto formáty podporují takøka veškeré programy pracující s textovými daty, tzn. databázové a tabulkové programy. Pokud jste svůj slovníèek vytvoøili pøímo v nijakém textovém editoru, odpovídá pravdipodobnì jeho formát jednomu z tichto dvou formátù, nebo je možné jednoduchým zpùsobem jeho formát upravit.

Podmínky úspìšného importu

Po importu slovníku se zobrazí napø. toto hlášení: Z 500 hesel bylo 400 importováno. Proè se nikterá hesla nenaimportovala?

- stejné heslo mùže být ve slovníku pouze jednou, další jsou pøi importu ignorována.
  - maximální délka heslového záhlaví je 30 znakù, pøeklad mùže být dlouhý až 80 znakù.
- Heslo, které pøekraèuje tyto hodnoty je z importu vyøazeno.

Viz též:

[Formát CSV](#)

[Sloupcový formát](#)

Export uživatelského slovníku

Slovníková data můžete exportovat z uživatelského slovníku ve dvou obecných textových formátech, sloupcovém formátu a formátu CSV. Tyto formáty podporují takøka veškeré programy pracující s textovými daty, tzn. databázové a tabulkové programy. Protože se jedná o èistý ASCII text, můžete samozøejmì exportovaný slovník naèíst do kteréhokoli textového editoru.

Poznámka

Pøi exportu ve sloupcovém formátu generuje Windict textový soubor, ve kterém je šíøka prvního sloupce 34 znakù. Tuto informaci budete potøebovat pøi následném importu do databázového programu.

Viz též:

[Formát CSV](#)

[Sloupcový formát](#)

Formát CSV

Formát CSV (comma separated values, hodnoty oddělené čárkou) slouží zejména k přenosu slovníkových dat mezi programem Windict a tabulkovými kalkulátory, např. MS Excel.

Ve formátu CSV je na každé řádce souboru jedno heslo slovníku, přičemž heslové záhlaví a jeho překlad jsou odděleny čárkou.

Příklad

jeden,one

dva,two

tři,three

Sloupcový formát

Sloupcový formát slouží k přenosu slovníkových dat mezi programem Windict a databázovými programy, např. WinBase602, či tabulkovými kalkulátory. Ve sloupcovém formátu je na každé řádce souboru jedno heslo slovníku, přičemž heslové záhlaví a jeho překlad jsou umístěny ve sloupcích.

Příklad

jeden	one
dva	two
tři	three

Tipy a návody

Jak používat program Windict? Existuje celá řada možností jak využívat obsažené slovníky. Podle toho, zda slovník používáte jen pro občasné nahlédnutí, nebo překládáte texty umístěné v souborech či píšete přeložený text rovnou v nějakém textovém editoru si můžete zvolit režim nevhodnější pro Váš způsob práce se slovníky. Pro efektivní využití slovníků doporučujeme nejprve nastavit které slovníky a v jakém pořadí se mají prohledávat a aktivovat globální hledání. Tím Vám odpadne nutnost neustálého přepínání slovníků a máte okamžitě k dispozici celou slovní zásobu všech zvolených slovníků.

Tipy a návody

- Tip 1 Nemůžu si vzpomenout na význam několika slovíček...
- Tip 2 Mám texty písniček na disketě a chci si je přeložit...
- Tip 3 Mám zahraniční software, ale nerozumím nápovědi...
- Tip 4 Chci přeložený text upravit jednoduchým editorem a uložit do souboru...
- Tip 5 Píšu ve Wordu dopis a chci překlad ze slovníku vkládat přímo do textu...
- Tip 6 Při překladu z textu jsem narazil na frázové sloveso...
- Tip 7 Texty, které mám překládat, mám bohužel pouze v tištině podobě...

Otázky a odpovědi

- FAQ 1 Mám problémy s instalací...
- FAQ 2 Musím mít pro provoz programu českou verzi MS Windows?
- FAQ 3 Je nutné vyplňovat a zasílat registrační kartu?
- FAQ 4 Co je to režim překladu na pozadí?
- FAQ 5 Co je to režim globálního hledání?
- FAQ 6 Co je to skupina slovníků?
- FAQ 7 Proč nemohu používat některé povely nabídek? Jsou nepřístupné...
- FAQ 8 Jakou zvukovou kartu si mám pořídit, když chci používat hlasový výstup?
- FAQ 9 Pomocí povelu Otevři zdrojový jsem načel textový soubor, ale odstavce souboru jsou zobrazeny jako jeden dlouhý řádek, co s tím?
- FAQ x Chci nechat automaticky přeložit obchodní smlouvy pro partnery v zahraničí a bez nutnosti dodatečných úprav je rozeslat, jazyky neznám...

Spusťte Windict, zapište neznámé slovo a stisknite Enter.

Stiskněte Ctrl+Shift+F nebo Ctrl+Enter. Jakýkoli slovník můžete zvolit přímo pomocí zkratkové klávesy **Ctrl+Shift+písmeno**, které je podtržené v názvu slovníku v nabídce. Používáte-li globální hledání, zahrňte do skupiny i slovník frázových sloves.

Øešením je tužkový scanner Datapen, který přeèete text z papíru a vloží ho rovnou do Windictu, nebo do jiného editoru na místo kurzoru. K dodání u StormWare.

Pøeklad textového souboru

Texty, které jsou k dispozici v bìžném textovém souboru ASCII, můžete otevøít a pøekládat pøímò ve Windictu.

Pøeklad textového souboru

1. Pomocí povelu **Otevøi zdrojový** z nabídky **Soubor** naètíte text do Windictu.
2. Stiskem klávesy **Enter** v oknì textu vyvoláte pøeklad slova, na kterém stojí kurzor.

Pravým tlačítkem myši můžete vyvolat kontextovou nabídku okna textu. Ta obsahuje také volbu pro pøeklad každého slova z textu.

Pøeklad souboru jiného formátu

1. Spusíte pøíslušný textový editor a otevøete soubor, který chcete pøekládat.
2. Oznaète text a vložte jej do schránky.
3. Spusíte Windict a pomocí povelu **Pøilep** z nabídky **Soubor** naètíte text do Windictu.
4. Stiskem klávesy **Enter** v oknì textu vyvoláte pøeklad slova, na kterém stojí kurzor.

Tip

Do okna zdrojového textu můžete soubor také pøesunout ze **Správce souborù** pomocí myši (drag and drop). Soubor, který se nachází v seznamu poslední naètených souborù, můžete naèíst stiskem èíslo, které uvozuje jméno souboru v nabídce Soubor.

Pøeklad nápovìdy

Texty nápovìd rùzných aplikací mùžete pomocí Windictu jednoduše pøekládat.

Nápovìda ve Windows 3.1

V Nápovìdi staìí zvolit povel **Editace/Kopíruj** a zvolením tlačítka **Kopíruj** ho zkopírovat do schránky. Odtud ho již mùžete naèíst do okna textu programu Windict.

Nápovìda ve Windows NT a Windows 95

Text, který chcete pøeložit, lze oznaèit pøímò v oknì nápovìdy a pøes schránku pøenést do okna textu programu Windict. Chcete-li pøekládat jednotlivá slovíèka, aktivujte režim pøekládu na pozadí, a neznámá slova postupnì vkládejte do schránky.

Pøeklad do souboru

Text, který získáte pøekladem, můžete upravit a uložit do souboru. Pokud Vám nestačí vestavìný editor programu Windict, můžete pracovat ve svém oblíbeném editoru a slovník používat v režimu pøekladu na pozadí.

Pøeklad do souboru

1. Zvolte povel **Cílový text** z nabídky **Vzhled**. Jakmile je otevøen vestavìný editor programu Windict, zvolený význam z okna pøekladu je vkládán do něj na pozici kurzoru, nikoli do schránky.
2. Text z editoru můžete uložit pomocí povelu **Ulož** z nabídky **Soubor**. Povel editoru naleznete v kontextové nabídce, kterou můžete vyvolat stiskem pravého tlačítka myši nad oknem editoru.

Viz též:

[Okno pøekladu](#)

Pøeklad z jiné aplikace

Slovníky programu Windict můžete používat přímo ve svém oblíbeném textovém editoru.

Pøeklad z jiné aplikace

1. Spusíte Windict a aktivujete režim øekladu na pozadí.
2. Nastavte slovník, který chcete používat při øekladu. Pøekládáte-li v režimu globálního hledání, zvolte správný směr øekladu.
3. Pøepněte se do Vašeho textového editoru.
4. Slovo, které chcete pøeložit, vložte do schránky (Ctrl+C nebo Shift+Insert). Slovo se automaticky pøeloží a objeví se jeho øeklad.

Vložení pøeloženého výrazu do aplikace, která øeklad vyvolala

5. Klikněte myší na zvoleném významu v øekladu, nebo na něm stiskněte Enter. Pøeklad se vloží do schránky.
6. Pøepněte se do Vašeho textového editoru (Alt+Tab).
7. Vyberte slovo ze schránky (Ctrl+V nebo Ctrl+Insert).

Viz též:

[Komunikace s jinými aplikacemi](#)

[Režim øekladu na pozadí](#)

Tipy pro instalaci

Pokud se instalace nezdařila, proveďte před opakovanou instalací programu následující kroky:

- 1.** Podívejte se, zda první disketa obsahuje soubor README.WRI. Pokud ano, přečtěte si jej. Do tohoto souboru budeme zachycovat změny v programu a v instalaci, které nastaly po vytištění této příručky.
- 2.** Pokud se instalace zastaví u určité diskety, zkontrolujte, zda tato disketa není vadná, tak, že ji zkopírujete na pevný disk nebo na jinou disketu. Pokud disketu není možno zkopírovat, obraťte se na výrobce.
- 3.** Ujistěte se, že program Windict není spuštěn ani na vašem počítači, ani na jiné stanici sítě, která má právo spouštět programy z vašeho počítače. To se týká i starších verzí, pokud instalujete upgrade.
- 4.** Odstraňte z Vašeho počítače neúspěšně instalovaný program Windict včetně jeho starších verzí. Tzn. smažte celý adresář programu, smažte příslušný INI soubor v adresáři Windows a skupinu ve Správci programů.
- 5.** Restartujte Windows.

Nyní by instalace měla proběhnout bezchybně.

Jména INI souborů programu Windict

Windict 1.0	WINDICT.INI
Windict 2.0	WINDICT2.INI
Windict 3.0	WD30*.INI

MS Windows 3.1 CZ a MS Windows for Workgroups 3.11 CZ obsahují česká písmena ve standardním kódování (CP1250), proto tyto verze plně doporučujeme. Chcete-li v jiné jazykové verzi Windows používat češtinu, musíte mít nainstalované české národní prostředí od jiného výrobce. Jinak Windict (stejně jako ostatní české programy) nebude správně zobrazovat písmena s háčky a čárkami.

Je-li součástí dodávky tohoto produktu registrační karta, vyplňte ji a odešlete na adresu, která je na ní uvedena. Jedině tak získáte nárok na přednostní služby, které poskytujeme svým registrovaným zákazníkům. Jedná se především o bezplatnou telefonickou podporu a možnost zakoupení nových verzí programu za zvýhodněnou cenu.

Slovníky můžete sdružovat do skupin. V režimu globálního hledání se při překladu používá celá **skupina slovníků**, nikoli pouze jeden momentálně aktivní slovník.

Jak zpøístupnit povely

Nìkteré povely jsou za urèitých podmínek nepøístupné.

Povel	Co udìlat?
Ulož, Ulož jako	Povely pro uložení cílového textu jsou k dispozici pokud máte otevøen editor, a v nìm nijaký text.
Uživ. slovníky	Uživatelský slovník musíte nejprve vytvoøit pomocí povelu Úpravy slovníkù .
(Jiné slovníky)	Je-li v nìkterý slovník v nabídce Knihy nepøístupný, znamená to, že pøíslušný soubor byl smazán z adresáře programu Windict. Doporuèujeme provést novou <u>instalaci</u> programu.
Smìr pøekladu	Vytvoøte skupinu slovníkù pro každý smìr pøekladu pomocí povelu Skupiny slovníkù .
Zpìtný pøeklad	Aktivujte režim globálního hledání.
Jdi zpìt	Aktivujte režim globálního hledání.
Jdi na odkaz	Zpøístupnìno pouze pokud okno pøekladu momentálně obsahuje odkaz. Odkazy jsou vypsány v oknì pøekladu velkými písmeny. Ve zkratkové èásti jsou uvozeny slůvkem viz .
Idiom	Aktivujte hlasový výstup.
Záhlaví	Aktivujte hlasový výstup.
Øádek textu	Aktivujte hlasový výstup.

Ve vašem textovém souboru nejsou znaky pro ukončení řádky. Existuje možnost jak docílit zalomení textu ve Windictu. Otevřete soubor v nějakém jiném editoru (Notepad, Write) a vložte jej do schránky, nebo přímo ve **Správci souborů** zkopírujte soubor do schránky. Ve Windictu zvolte povel **Přilep** z nabídky Soubor.

???

Režim překladu na pozadí

Tento režim je určen pro překlady z jiných aplikací, tedy pro uživatele, kteří znají angličtinu natolik, že jim občas postačí připomenout některý význam anglického slova, ale většinu času stráví v aplikaci, ve které pracují.

Zvolení režimu

Režim se aktivuje/deaktivuje pomocí příkazu **Překlad na pozadí** z nabídky Překlad. Překlad na pozadí také můžete zapnout pomocí levého tlačítka. Poté se již můžete přepnout do aplikace, ve které hodláte pracovat. Režim je signalizován zkratkou **AKT** v pravé dolní části hlavního okna programu Windict.

Vyvolání překladu

Slovo, které chcete přeložit, vložte do šchránky v aplikaci, ve které pracujete. Windict hledaný výraz automaticky přeloží a zobrazí jeho překlad.

Tip

Zvolte **Vzhled / Pouze překlad** a nastavte co nejmenší velikost okna, aby při překladech z jiných aplikací Windict nezakrýval velkou část obrazovky.

Pokud to dovoluje velikost Vašeho monitoru a rozlišení obrazovky, zvolte příkaz **Vždy na vrchu** ze systémové nabídky Windictu. Windict nebude zakryt oknem aplikace, ze které překládáte.

Poznámka pro uživatele Windows NT a Windows 95

Pro práci v tomto režimu pod Windows NT nebo Windows 95 je nutné vždy zvolit příkaz **Vždy na vrchu** ze systémové nabídky Windictu.

Režim globálního hledání

Tento režim je určen pro velice efektivní překlad pomocí více slovníků.

Zvolení režimu

1. Pomocí povelu Skupiny slovníků vyberte slovníky a určete jejich pořadí při hledání výrazu. Pokud máte skupiny již nadefinované, můžete tento bod vynechat.
2. Aktivujte režim pomocí povelu **Globální hledání** z nabídky Překlad, nebo stiskem příslušného tláčetka. Přitom se automaticky nastaví první slovník skupiny daného směru překladu. Objeví-li se hlášení: [Prázdná skupina. Vyberte slovníky pro globální hledání.], pokračujte znovu od bodu 1. Režim je signalizován zkratkou **GLB** v pravé dolní části hlavního okna programu Windict.

V režimu globálního hledání Windict používá pro překlad slovníky skupiny, nikoli pouze jeden momentální aktivní slovník. Nejprve je prohledáván první slovník skupiny, pokud výraz nebyl nalezen je prohledáván druhý slovník skupiny atd.. Pořadí slovníků tedy hraje při překladu v tomto režimu velice významnou roli.

Použití pravého tlačítka myši

Po stisku pravého tlačítka myši v okně překladu se objeví nabídka umožňující volit slovníky:

Globální hledání   Nabídka umožňuje přepínat

Zapnuto	Směr překladu
Vypnuto	Knihy

Aktivace určitého slovníku

Jakýkoli slovník můžete zvolit přímo pomocí zkratkové klávesy **Ctrl+Shift+písmeno**, které je podtržené v názvu slovníku v nabídce **Knihy**. V režimu globálního hledání to má také svůj smysl. Např. chcete přeložit slovo, o kterém víte že se vyskytuje mj. ve slovníku, který je až na konci skupiny, a nechcete pro jednou měnit její nastavení. Pokud ovšem tímto způsobem aktivujete slovník, který není zařazen ve skupině, režim globálního hledání se vypne.

Viz též:

Globální hledání
Skupiny slovníků
Zpětný překlad

Seznam použitých kláves

Pomocí klávesnice můžete v programu Windict provést všechny povely, které potřebujete. Øada z nich má stejnou funkci i v jiných aplikacích, jak je tomu ve Windows zvykem, a jsou zde uvedeny pouze pro úplnost. Zkratkové klávesy jsou specifické programu Windict.

Klávesy hlavního okna

Klávesy okna textu

Zkratkové klávesy

Systémové klávesy

Klávesy hlavního okna

Klávesa	Funkce
TAB	Pohyb mezi jednotlivými částmi hlavního okna.
ALT+ Backspace	V okně hledaného výrazu obnoví text před poslední úpravou.
ENTER	V okně hledaného výrazu a v okně textu spouští překlad. V okně překladu provede povel související s vybraným řádkem. Je-li vybrán překlad, vloží ho do cílového textu či do schránky; je-li vybrán odkaz, provede povel Jdi na odkaz . Vybraný idiom je po stisku klávesy Enter vysloven - pokud je hlasový výstup aktivován.
ESC	Pohyb do okna hledaného výrazu bez smazání jeho obsahu. Pokud již kurzor byl v okně hledaného výrazu, smaže obsah tohoto okna a okna překladu.
ALT+ F4	Ukončí program.

Viz též:

[Hlavní okno programu](#)

Klávesy okna textu

Klávesa	Funkce
ENTER	Pøeklad výrazu v místì kurzoru.
CTRL+ ENTER	Pøeklad frázového slovesa v místì kurzoru.
Klávesy se šípkami	Pohyb na začátek slova vlevo, vpravo, nahøe nebo dole. Při stisku klávesy se šípkou vpravo na posledním sloví na øádku se provede pohyb na první slovo následujícího øádku.
PgUp	Pohyb na pøedchozí stránku.
PgDown	Pohyb na následující stránku.
HOME	Pohyb na první slovo na øádku.
END	Pohyb na poslední slovo na øádku.
CTRL+ HOME	Pohyb na začátek dokumentu.
CTRL+ END	Pohyb na konec dokumentu.

Zkratkové klávesy

Klávesa	Funkce
F1	Otevře okno Nápovědy.
CTRL+ F1	Načte soubor s nevyšší prioritou (číslo 1) ze <u>seznamu poslední používaných souborů</u> do okna textu.
F3	Ekvivalent povelu <u>Jdi zpět</u> z nabídky Pøeklad.
F4	V poli hledaného výrazu otevře seznam vyhledávaných výrazů.
F5	Nastaví slovník na odkazovaný výraz.
F6	Ekvivalent povelu <u>Záhlaví</u> z nabídky Zvuk.
F7	Ekvivalent povelu <u>Øádek textu</u> z nabídky Zvuk.
CTRL+ N	Založí nový cílový soubor.
CTRL+ O	Ekvivalent povelu <u>Otevři cílový</u> z nabídky Soubor.
CTRL+ U	Uloží text v editoru do souboru.
CTRL+ PgDown	Nastaví následující heslo slovníku.
CTRL+ PgUp	Nastaví pøedešlé heslo slovníku.
CTRL+ SHIFT+ písmeno	Pøepne do slovníku, který má stisklé písmeno podtržené ve svém názvu v nabídce Knihy.

Systemové klávesy

Následující klávesy můžete použít z kteréhokoli okna kterékoli aplikace.

Klávesa	Funkce
CTRL+ ESC	Přepne do aplikace Seznam úloh.
ALT+ ESC	Přepne do další aplikace.
ALT+ TAB	Přepne do další aplikace. Aplikace, které jsou minimalizovány obnoví do původní velikosti.

aktivní slovník

Název aktivního slovníku je vypsán v titulkovém pruhu hlavního okna. Pokud je Windict minimalizován, je vypsán pod ikonou programu. V nabídce Knihy je označen zatržením.

hledaný výraz / heslové záhlaví

Text, který byl vepsán nebo vložen do editačního okna hledaného výrazu. Může se skládat z jednoho nebo více slov. Vepsaný text je překládán celý, tak jak byl zadán.

MT - Machine Translation

Takto jsou označovány systémy pro strojový překlad. Vývoj software tohoto typu byl ve světě započat již před několika desetiletími a dodnes nebyl ukončen. MT analyzuje text ve zdrojovém jazyce a automaticky generuje výtý v jazyce cílovém. MT software je ve většině případů prozatím provozován na jiných platformách než PC a ceny takových systémů se pohybují v relacích, které nejsou dostupné běžnému uživateli. Na software překládající automaticky do českého jazyka si patrně ještě několik let počkáme.

přetáčení pruh

Pruh, který se objeví vpravo a/nebo dole v okně nebo v poli se seznamem, jejichž obsah není kompletně viditelný. Každý přetáčení pruh obsahuje dvě přetáčení šipky a přetáčení bížec, které umožňují přetáčet obsah okna nebo pole se seznamem.

seznam naposledy načtených souborů

Tento seznam se vytváří v nabídce **Soubor**, kde je umístěn před posledním povel.

Udrží jména až čtyř souborů, která jsou očíslována, a umožňuje tak k těmto souborům rychlý přístup. Uživatel, který pracuje na určitém projektu, může mezi soubory velmi rychle přecházet.

schránka

Doèasná oblast pamìti, použitá pro pøenos informací. Do schránky můžete vkládat text a pak jej ze schránky opìt vybírat v jiné aplikaci.

textový soubor

Soubor obsahující pouze písmena, číslice a symboly. Textový soubor neobsahuje žádné formátovací informace, kromě případných konců řádků a přechodů na nový řádek. Textový soubor je soubor ASCII.

výklenek

Rámeèek uvnitø okna, jehož vnitøní plocha je jakoby "vyfrézovaná" v okolním povrchu, čímž opticky vytváøí dojem jakéhosi výklenku. Vyskytuje se pouze v oknech a dialogových boxech s matnì šedým povrchem.

zkratková klávesa

Klávesa nebo kombinace kláves dostupná pro některé povely, jejichž stiskem můžete vykonat povel, aniž byste ho pøedtím vybrali z nabídky. Zkratkové klávesy jsou vypsány vpravo vedle povelù v nabídce.

Zvukové karty obsahující program Monolog

Software obsažený v balení jednotlivých zvukových karet je výrobcí velice často obměňován. Uvádíme zde proto seznam zvukových karet, které ve svém balení obsahují k určitému datu program Monologue for Windows. Stav ke dni: 1.6.1995.

Výrobce: Creative Labs

SoundBlaster 16 Value Edition

Výrobce: Aztech

SoundGalaxy Nova 16 Extra II

SoundGalaxy Wave Rider 32+

Ěeská mluvnická terminologie sice slovu **částice** přiřadila jiný význam než ten, který bude využíván zde, ale jinou možnost jak převést anglické "particle" do češtiny bez jejího znásilnění než se s uživateli tohoto slovníku dohodnout na dočasném využití právě slova "částice" nevidím (L.Vodička).

StormWare

Prodejna: Masarykovo nám. 41, **Jihlava**

Písemni: PO BOX 22, 586 01 Jihlava.

Telefon: (066) 24345 kl. 24, 28072 kl. 24

Fax: (066) 29953

Úvod ke slovníkům

Windict 3.0 obsahuje celou řadu kvalitních autorských slovníků. Program je k dispozici v několika sestavách. Jednotlivé sestavy, popsané níže, se liší počtem a zaměřením zařazených slovníků.

Významy jednotlivých hesel slovníků jsou řazeny v okně překladu pod sebou na samostatných řádcích. Každý význam je vyjádřen jedním či více ekvivalenty, oddělenými čárkou nebo středníkem, podle toho, do jaké míry jsou si jednotlivé ekvivalenty podobné. Kromě těchto ekvivalentů jsou ve slovnících obsaženy tisíce slovních spojení a příkladů, přepis výslovnosti a základní gramatické informace.

Způsob zápisu hesla je shodný pro všechny slovníky programu Windict a je popsán pouze v části vlnované základnímu anglicko-ěeskému slovníku.

Windict 3.0 Anglický slovník (100.000 hesel, 6 slovníků)

[Ěsko-anglický slovník](#)

[Anglicko-ěeský slovník](#)

[Anglicko-ěeský nepravidelných tvarů](#)

[Anglicko-ěeský slovník frázových sloves](#)

[Anglicko-ěeský slovník osobních počítaců](#)

[Anglicko-ěeský slovník americké angličtiny](#)

[Přehled anglické gramatiky](#)

Windict 3.0 Komplet (140.000 hesel, 8 slovníků)

Obsahuje vše co verze "*Windict 3.0 Anglický slovník*", a navíc:

[Německo-ěeský slovník](#)

[Ěsko-německý slovník](#)

[Přehled německé gramatiky](#)

Windict 3.0 Obchodní komplet (190.000 hesel, 14 slovníků)

Obsahuje vše co verze "*Windict 3.0 Komplet*", a navíc:

[Slovník finančních pojmů](#)

[Ekonomický anglicko-ěeský slovník](#)

[Ekonomický ěsko-anglický slovník](#)

[Ekonomický německo-ěeský slovník](#)

[Ekonomický ěsko-německý slovník](#)

[Ekonomický ěsko-francouzský slovník](#)

Windict 3.0 Lékařský slovník (140.000 hesel, 6 slovníků)

[Lékařský anglicko-ěeský slovník](#)

[Lékařský ěsko-anglický slovník](#)

[Ěsko-anglický slovník](#)

[Anglicko-ěeský slovník](#)

[Anglicko-ěeský nepravidelných tvarů](#)

[Anglicko-ěeský slovník frázových sloves](#)

[Přehled anglické gramatiky](#)

Windict 3.0 Německý slovník (60.000 hesel, 4 slovníky)

[Německo-ěeský slovník](#)

[Ěsko-německý slovník](#)

Ekonomický německo-český slovník
Ekonomický česko-německý slovník
Přehled německé gramatiky

Zkratky a symboly

Zkratky a symboly v překladech

Anglicko-èeský a èesko-anglický slovník

Cílem tohoto oboustranného slovníku je podat co nejširší slovní zásobu a její použití výstižným a přehledným způsobem. Obsahuje celkem 75.000 hesel, z toho 25.000 je v anglicko-èeské a 50.000 v èesko-anglické èásti. Slovník navíc obsahuje tisíce slovních spojení a pøíkladù, pøepis výslovnosti a základní gramatické informace. Souèástí slovníku je pøehled nepravidelných tvarù. Pøepis anglické výslovnosti je uveden nejen v anglicko-èeské èásti, ale také u každého výrazu v pøekladové èásti èesko-anglického slovníku. Pøi tvorbì slovníku byl pøedevším použit K.Hais, B.Hodek: Velký anglicko èeský slovník a OXFORD Advanced Learner's Dictionary, dále pak OXFORD Basic English Dictionary, LONGMAN Dictionary of Contemporary English a Webster's New World Dictionary. Idiomy byly vybrány mj. z knihy J.Seidl, W.McMordie: English Idioms.

Eva Stormová

Stavba hesla: heslové záhlaví

Stavba hesla: ekvivalenty

Dodatek: nepravidelné tvary

Stavba hesla: heslové záhlaví

Heslové záhlaví (hledaný výraz) je umístěno v editačním poli v okně hledaného výrazu.

Hesla jsou řazena abecedně a nejsou hnězdována.

Homonyma jsou uvedena vždy pod jedním heslem a jejich oddělení je provedeno až v okně překladu číslicí, např.:

bate [beit]	1, V	zmenšit, snížit, zmírnit, zadržet slevit zmenšovat se, opadávat
	2, N	možidlo
	3, N	[BrE sl.] vztek, zuřivost

Stavba hesla: ekvivalenty

Èeské ekvivalenty (pøeklad) a ostatní údaje nalezneme v oknì pøekladu.

Nepravidelná slovesa jsou oznaèena zkratkou **IV** (irregular verb). Jejich tvary jsou ve vîtšínì pøípadù uvedeny v dodatku, který je v programu pøístupný pøes nabídku Knihy / Nepravidelné tvary.

Nepravidelné tvary jiných slovních druhù (N, ADJ, ADV) jsou uvedeny na prvním øádku, ve složenínách pouze minící se složka. Výslovnost je uvedena na prvním øádku v oknì pøekladu, napø.:

backwoodsman [pl. -men] [-mên]

Pokud má N pravidelný i nepravidelný plurál, je zde uveden jen tento nepravidelný tvar za slovem též, napø.:

apex [též pl. apices] [eipisi:z]

Zdvojení jednoduché koncové souhlásky pøi tvoøení níkterých tvarù sloves je uvedeno na øádku, který je prvním pro daný slovní druh, napø.:

bat 2, N pálka
V [-tt-] napálkovat

Zmìna -y v -ie v plurálu podstatných jmen, pøi tvoøení tvarù sloves a pøi stupðování pøídavných jmen je oznaèena [-ie-] a je uvedena na øádku, který je prvním pro daný slovní druh.

Pøedložky, které se používají v urèitém významu s výrazem v záhlaví, jsou uvedeny i s pøekladem za pøíslušným èeským ekvivalentem, napø.:

arise IV vzniknout [from, out, of - z]

Èeské pøedložky jsou uvedeny za pomlèkou. Varianty jsou oddìleny èárkou, různé pøedložky støedníkem, napø.:

muse V dumat [on, upon; over - o; nad]

Tento zápis je možné rozepsat takto:

muse on/upon dumat o
muse over dumat nad

Zkratky slovního druhu se vztahují ke všem øádkùm až do zmìny slovního druhu.

Zkratka pl. se vztahuje k tomu øádku, na kterém je uvedena, pokud je za ní je vypsán tvar mn. èíslna hesla zakonèený dvojteèkou, napø.:

humanity N lidskost
pl. humanities: lidské vlastnosti

V opaèném pøípadì se vztahuje k celému heslu, napø.:

goodsN, pl. zboží

AmE textilie, tkaniny

Ostatní zkratky se vztahují pouze k tomu řádku, na kterém jsou uvedeny.

Idiomy jsou uvedeny na samostatných řádcích a zakoněeny dvojtečkou.

Odkazy jsou znaěeny slůvkem viz, za kterým je velkými písmeny vypsán odkazovaný výraz.

Nepravidelné tvary v angličtině

Dodatek oboustranného slovníku obsahuje nepravidelná slovesa, podstatná jména, přídavná jména a příslovce, jejich nepravidelné tvary a výslovnost v cca 700 heslech. Z odvozených nepravidelných sloves, vzniklých složením předpony (mis-, out-, over-) a slovního základu, jsou uvedeny pouze ty nejpoužívanější.

Slovník frázových sloves

Proč slovník frázových sloves?

Komu je slovník určen?

Co to vlastně jsou frázová slovesa?

Gramatika frázových sloves

Co všechno slovník obsahuje?

Uspořádání slovníku

Idiomy - jak je ve slovníku hledat

Poznámky v hranatých závorkách

Budu velice vděčný, pokud se mi ozvou učitelé, studenti či prostě uživatelé angličtiny, kteří v tomto vydání slovníku naleznou jakákoliv opomenutí, nepřesnosti či jiné nedostatky.

Každou výtku, připomínku či jen poznámku, která by mohla pomoci ke zkvalitnění slovníku před jeho případným dalším vydáním skutečně velmi rád uvítám. Jsem totiž přesvědčen, že slovník tohoto typu musí být pokud možno pravidelně aktualizován.

Nejvíce mne potěší, najdete-li v jakémkoliv původním anglickém textu (ať už v novinách, odborné stati či textové příloze kompaktního disku pop hvězdy) frázové sloveso, které s pomocí tohoto slovníku nedokážete v dané souvislosti uspokojivě přeložit, a zašlete mi jeho fotokopii. Jsem totiž přesvědčen, že oblast zpracovaná v této příručce je stále živá a Vaše případná pomoc může přispět ke zkvalitnění slovníku během jeho aktualizace, ke které se tímto zavazuji.

Lukáš Vodička

Proè slovník frázových sloves?

Je možné uvést zcela stručné důvody:

- a/ Frázová slovesa jsou v angličtině velice frekventovaná a jejich leckdy široké významové rozsahy se neustále obohacují.
- b/ Pro èlovíka, jehož mateřským jazykem není angličtina, představují tu nejobtížnější část anglické slovní zásoby. (Mnohem lépe se totiž pamatuje, že cat je kočka než 16 základních významů frázového slovesa make up.)
- c/ S ohledem na výše uvedená fakta se doposud vydané anglicko - české slovníky zabývají frázovými slovesy až trestuhodně okrajově. (Nemluví o tom, že leckde více matou než pomáhají a místy dokonce své uživatele informují zcela mylně.)
- d/ Anglický výkladový slovník frázových sloves přibližně stejného rozsahu vyjde na více než trojnásobek ceny tohoto. (Navíc, ne každému musí jednojazyčná forma slovníku vyhovovat.)

V obecném povědomí vystupuje angličtina jako jazyk, který se neustále rozvíjí a přibírá nové a nové podněty od okolního, proměňujícího se světa, tedy jako jazyk velmi živý. Co se slovní zásoby týče, objevují se v něm jednak výrazy nové, jednak se rozšiřují významy slov již existujících.

Tento druhý proces však neprobíhá u všech kategorií slov stejně. Kupříkladu podstatné jméno indemnification, odvozené z latiny, svůj význam již velmi dlouho nemění a celkem bezpečně lze předpokládat, že už ani nezminí. Naproti tomu třeba frázové sloveso back up, do konce sedmdesátých let používané především ve významu podržet někoho, postavit se za někoho atd., může nyní navíc, díky rozvoji výpočetní techniky, popisovat zálohování počítačového souboru či celé diskety.

Já osobně považuji frázová slovesa za nejživější a významově nejrozsáhlejší skupinu anglické slovní zásoby a tudíž způsob, jakým je s nimi zacházeno ve všech doposud vydaných anglicko - českých slovnících, shledávám naprosto nedostatečným. Nejenom, že je jich možné v jednotlivých slovnících nalézt maximálně sotva dvě třetiny ve srovnání s tímto speciálním, ale především jejich české významy jsou často velmi zhuštěné jen na jeden jakýsi zprůměrovaný extrakt, který podává informaci nezřídka velmi zavádějící.

Vím, že taková slova asi zní dosti příkře, ale třeba jen v malém anglicko - českém slovníku "Čaha - Krámský" jsem nepřesností hraničících s dezorientacemi napeřel přes dvě stovky. Coby příklad nechť poslouží frázové sloveso beat up. Nejenom (!) výše zmíněný "Čaha - Krámský" pod tímto heslem uvádí české ekvivalenty křivovat, lavírovat proti větru. V tomto speciálním slovníku, zabývající se pouze frázovými slovesy, však najdete český význam popisující činnost zcela opačnou - tedy plout po větru.

Komu je slovník určen?

Každý, kdo se pustil do angličtiny na frázová slovesa dříve či později narazí. Spíše dříve. Ne nadarmo je některé naše učebnice a slovníky nazývají frekventními slovesy s předložkami a příslovci.

První setkání s nimi obvykle nebývá ještě nijak odstrašující; není zase tak těžké vyrovnat se s faktem, že look for znamená hledat, byť to tak na první pohled zrovna nevypadá. Druhé setkání, to, které probíhne už nikoliv s učebnicí v ruce, ale mnohem pravděpodobněji v praktickém životě, při rozhovoru s rodilým Angličanem, četbě amerických novin nebo sledování reklamy na hudebním kanále MTV, to už leckoho mírně frustrovat může. Snadno mu totiž připadne, že z výrazů, kterým nerozumí, velkou část tvoří ty, ve kterých se vyskytují slovíčka už dávno známá, a že by vlastně neměl být vůbec problém odpovídat na otázku kamaráda z Colorada znějící třeba: "Can you put me up for three nights Peter?" Ukáže se však, že až tak snadné to zase není.

Do stadia, kdy člověk pocítí potřebu udílat si v těchto skladbou zdánlivě jednoduchých, ale překladu často tvrdšími odolávajících, výrazech pořádek, se celkem jistě dostane každý, kdo se angličtinu rozhodl studovat alespoň trochu vážně. První, co každého napadne, je samozřejmě sáhnout po slovníku. A právě tohle je bod, od kterého se odvinuly všechny "kauzální řetězce" vedoucí až k sestavení slovníku, který právě držíte v ruce. Běžné (byť leckdy pořádně tlusté) slovníky se bohužel frázovými slovesy nezabývají a ani vlastně zabývat nemohou tak, jak by si tato, nikdy pořádně zlobivá "anglická slovíčka", díky svému častému výskytu v mluveném i psaném projevu zasloužila. O co více jsou totiž oblíbená a používána anglicky mluvícími "domorodci", o to méně se jim naše, tedy dvojjazyčné, slovníky vlnují.

Slovník však není určen jen těm, kteří právě teprve pronikají hlouběji a hlouběji do tajů anglického jazyka a začínají mít v této, jistě velice důležité, oblasti potíže, a kterým tento může opravdu hodně pomoci, třeba už jen tím, že vlastně říká: "don't worry, ono to skutečně není tak jednoduché." Vířím, že je schopen stát se užitečnou referenční příručkou i pro ty, kteří angličtinu denně používají a jsou v ní tedy zblhlí a rád je nabízím jako pohotového pomocníka ostřeštěných překladatelů.

Co to vlastně jsou fráze slovesa?

Terminologie

K oblasti zpracované v tomto slovníku se váží několik pojmů. V české literatuře lze najít *frázová slovesa*, *frekventní slovesa s předložkami a příslovci* či *vazebná slovesa s předložkami*, v anglické pak především *phrasal verbs*, ale i rozlišení na *phrasal and prepositional verbs*. Jelikož však stejné české pojmy jsou v různých literaturách použity velmi často různě, je třeba si zavést vlastní, jasně definovaný termín.

V tomto slovníku budeme *frázovým slovesem* nazývat každé sloveso s (alespoň jednou) částicí.

Tímto částicemi budou ve valné většině případy předložky a příslovce. Pro co nejširší využití slovníku je do něj dále zařazena řada ustálených slovních spojení sloves s přídavnými jmény (sing small, die hard atd.), zájmeny (cheese it, efface oneself atd.) a dokonce podstatnými jmény (run riot, touch wood atd.). Je však dobré mít stále na paměti, že v české literatuře se frázovým slovesem nejspíše míní pouze spojení slovesa a příslovce nebo předložky, či dokonce jenom slovesa a příslovce.

Dělení frázových sloves

Při dočasné opominutí té početně nejméně významných skupin frázových sloves, uvedených výše, lze tato označit jako idiomatická spojení

slovesa a příslovce nebo
slovesa a předložky nebo
slovesa, příslovce a předložky.

Právě fakt, že mohou nabývat i významů naprosto neodhadnutelných z významů jejich jednotlivých "komponentů", působí studentům angličtiny mnoho potíží. Samozřejmě, že na druhé straně význam celé řady anglických sloves použitých ve spojení s příslovcem nebo předložkou je naprosto "čitelný".

Například:

(*sloveso + předložka*)
Some of the guests came at 7 o'clock.
I looked into the room but no one was there.

(*sloveso + příslovce*)
Come down, Jane, your breakfast's ready!
I opened the door and looked inside.

Často však spojení *sloveso + předložka* či *sloveso + příslovce* nemá jen svůj "prvoplánový", snadno odvoditelný význam. Jako příklad uveďme frázové sloveso hold up:

- a/ What holds the roof up?
I must wear a belt to hold my trousers up.
Hold up your right hand and repeat these words after me.
- b/ We were held up on the road by a nasty traffic accident.

The criminals held up the train and took all the passenger`s money.
Look at these bills! I`ve been held up again.

Přklady uvedené pod a/ není těžké přeložit slovo od slova. Vity zařazené pod písmenem b/ však bez znalosti idiomatických významů frázového slovesa hold up správně přeložit nelze. Kdybychom tedy chtili být naprosto přesní pak slovní spojení hold up můžeme nazývat frázovým slovesem jen ve vztahu k významům uvedeným pod b/ a dalším, podobně přímě neodvoditelným.

Tei základní typy frázových sloves zmíněné v úvodu tohoto článku, najdete ve slovníku značené takto:

a/ sloveso + předložka - *PRE*
např. look after *PRE*

b/ sloveso + příslovce - *ADV*
např. look up *ADV*

c/ sloveso + příslovce + předložka - *ADV, PRE*
např. look forward to *ADV, PRE*

Další typy ustálených spojení slovesa s částicí jsou značeny následovně:

d/ sloveso + přídavné jméno - *ADJ*
např. set straight *ADJ*

e/ sloveso + zájmeno - *PRO*
např. have it *PRO*

f/ sloveso + podstatné jméno - *N*
např. touch bottom *N*

Gramatika frázových sloves

Tento slovník díky své dvojjazyčné formě a tudíž nemožnosti demonstrace na anglických příkladových větách, není schopen poskytnout zcela vyčerpávající informaci o chování daného frázového slovesa v anglické větě. Proto je užitečné zapamatovat si následující možnosti a pravidla týkající se vztahu toho či onoho typu frázového slovesa s větnými předměty.

1. Sloveso + předložka

Tento typ frázového slovesa se vždy pojí s předmětem. Předložka stojí před předmětem. (Výjimku tvoří ty gramatické situace, kdy je předložka odsunuta na konec věty, např.: What are you looking for?; I hate being laughed at.; There` s the house I told you about. atd.)

Existují dvě možnosti:

a/ They broke into the empty house.
(Předmět je umístěn za předložkou, sloveso stojí těsně před ní.)

b/ She acquainted us with the facts.
(Zde jsou předměty dva. Sloveso je od předložky odděleno přímým (us), nepřímým (the facts) je za předložkou.)

2. Sloveso + příslovce

Některá z těchto frázových sloves se pojí s přímým předmětem, jiná se nepojí se žádným.

a/ Frázová slovesa, která se nepojí s předmětem.

break down, get up, sit down, turn up, ...

b/ Frázová slovesa, která se pojí s přímým předmětem.

bring something up
kick somebody out
put something off
put somebody up
throw something away
turn something down
...

Pojí-li se frázové sloveso s přímým předmětem, je *obvykle* možné jeho dvě části rozdělit. Jinými slovy: příslovičná částice může stát před přímým předmětem i za ním.

We` ll have to put off the party/put the party off.
Why don` t you throw away that stupid hat/throw that stupid hat away?
Could you put up my sister/put my sister up for three nights?

Je-li však tímto předmětem zájmeno (*her, us, this* atd.), příslovičná částice může stát pouze za předmětem.

We`ll have to put it off. (Nikoliv: ...*put off it.*)
Could you put her up? (Nikoliv: ...*put up her?*)

S ohledem na tyto dvě alternativy lze rozlišit následující dva typy frázových sloves, která se pojí s přímým předmětem:

I. Vzor: to send out

a/ We sent out the invitations.
(Předmět za příslovcem částicí.)

b/ We sent the invitations out.
(Předmět mezi slovesem a příslovcem částicí.)

c/ We sent them out.
(Zájmeno coby předmět vždy mezi slovesem a příslovcem částicí)

II. Vzor: to push around

He always pushes his sister around.
(Předmět vždy mezi slovesem a příslovcem částicí, nikoliv tedy: ...*pushes around his sister.*)

Pozn.: Typ I. je běžnější.

3. Sloveso + příslovce + předložka

Tato frázová slovesa vypadají na první pohled komplikovaně, ale ve skutečnosti se chovají stejně jako typ *sloveso + předložka*. (Například *to get on with* se řídí stejnými pravidly jako *to go with*.)

Srovnej:

I get on well with George.
I often go to the theatre with George.

Předložka tedy stojí *bezprostředně* před přímým předmětem, s výhradou těch gramatických jevů, kdy se přesouvá na konec věty.

Srovnej:

He`s difficult to put up with.
He`s difficult to work with.

Co všechno slovník obsahuje?

a/ Všechny typy frázových sloves, jejichž alespoň jeden význam je idiomatický. Uváděny jsou však významy všechny - tedy i ty, které lze snadno odvodit z významů jednotlivých složek. Důvodem k tomu je jednak snaha o úplnost jednotlivých hesel, jednak vídomí, že zdaleka ne všechny významy "rozšiřujících komponentů", tedy předložek, ale především příslovcí, musí být uživateli slovníku známy.

b/ Frázová slovesa typu *depend on*, *accuse of*, která sice mají relativně neměnné a z jednotlivých částí snadno odvoditelné významy, avšak mohou být použity právě a jen s uvedenými předložkami. Nelze totiž říci *depend from*, *depend with* či *accuse from*. Jejich zařazením se slovník stává pomocníkem jak při studiu angličtiny, tak při práci na česko - anglických překladech.

c/ Idiomy, jejichž základem jsou frázová slovesa, jako např. *ruffle someone up the wrong way*, jehož podstatnou část (z hlediska idiomatičnosti) tvoří frázové sloveso *ruffle up*.

Slovník obsahuje 12.126 hesel, přičemž celkový počet uvedených významů je 46.338, z toho 23.543 ustálených slovních spojení - idiomů.

Uspořádání slovníku

Øazení hesel

Frázová slovesa jsou ve slovníku uspořádána abecednì - nejprve podle hlavního slovesa, a až potom podle pøipojené èástice. Proto ve slovníku najdete všechny kombinace see + pøíslovce a see + pøedložka pøed dalším hlavním slovesem seek. **See through** tedy stojí pøed **seek after**.

Øazení významù

Významy jednotlivých frázových sloves jsou øazeny pod sebou, pøièemž každému z nich pøisluší právi jeden øádek okna pøekladu. Nejprve jsou uvádìny významy odvoditelné z významù samotných sloves a èástic. Tam, kde významová šíøe èástice podstatnì ovlivòuje i množství významù celého frázového slovesa, mùže být tìchto prvních, odhadnutelných významù i několik.

Za nimi následují významy, kvùli kterým byl slovník vlastnì sestaven - významy neodvoditelné z významù jednotlivých èástí frázového slovesa.

Na závìr jsou øazeny idiomy, jejichž idiomatiènost má základ v pøítomnosti frázového slovesa. Bezprostøednì za každým idiomem je dvojteèka a za ní následují èeské ekvivalenty idiomu. V øadi pøípadù mají samotné idiomy několik významù, z nichž nikteré lze získat doslovným pøekladem. Je tomu buï proto, že dané spojení lze v samotné angliètinì použít bez jakéhokoliv pøenášení významu, jednak proto, že existují anglické idiomatické vazby, které se doslovnì kryjí s idiomem èeskými. I v tìchto pøípadech jsou jednotlivé významy na samostatných øádcích, pøièemž "neidiomatický" význam je uveden jako první.

Na zaèátku každého øádku je místo vyhrazené pro zkratky. Zkratka platí jen pro ten øádek pøekladu, na kterém je uvedena. Vyjímku z tohoto pravidla tvoøí zkratky oznaèující slovní druh èastic(e) za slovesem. Ty jsou uvedeny vždy na zaèátku prvního øádku okna pøekladu.

Homonyma a frázová slovesa, která mohou mít rozdílné významy, jsou-li tvoøena jistou èasticí, již lze v jedné vìti použít jako pøíslovce a v jiné jako pøedložku jsou na rozdíl od knižního vydání uvedena pod jedním heslem, jehož èeská èást je v oknì pøekladu rozdílena èíslicemi, za kterými je uvedena zkratka slovního druhu.

Pøíklad:

pass by	1, ADV	jít, jet mimo, kolem; míjet [èas] ubíhat, procházet, pøecházet, minout, míjet pøehlédnout, pøehlížeet, ignorovat; odložit, nechat (zatím) stranou
	2, PRE	[život] utéci, ubíhnout [pod rukama] jít, jet mimo, kolem [nikoho, nìeho]; míjet [nikoho, nìco] být znám pod [jménem]

Pokud však jsou významy takto rozdílnì používaných frázových sloves zcela totožné, takto oddìlena nejsou.

Pøíklad:

see up	ADV, PRE	vidìt nahoru; vidìt nahøøe na [napø. veverku na stromì] doprovodit, uvést, zavést nahoru
---------------	----------	---

Alternativy a odkazy

V případech, kdy záměna jedné částice za druhou naprosto neovlivní význam(y) frázového slovesa (takovými částicemi mohou být například příslovce about/around/round, předložky in/into, by/with či on/upon), jsou na hlavní sloveso uvedeny odkazy.

Odkazovaný výraz je psán velkými písmeny. Příklad je uveden u slovesa, pro jehož částici jsou za heslem uváděné, významy nejbližší - odkaz tedy nemusí směřovat jen zpět (k heslu zařazenému dříve).

Další alternativy jsou uváděny u idiomů. Pokud zařazení různých slov do ustáleného spojení nijak nezmění jeho smysl, jsou tato slova uváděna u jediného idiomu. Tato alternativní slova jsou oddělena lomítky a seřazena podle abecedy.

Příklady:

put emphasis/stress/weight on
set one`s heart/hopes on/upon

Jindy je tohoto principu využito u idiomů, kde sice slova oddělená lomítky jejich významy mění, ale u českého výkladu lze využít stejného principu. Více vysvětlí následující příklad, ve kterém jsou obsaženy oba druhy doposud zmíněných alternativ:

set great/much/little store on přikládat velkou/malou váhu němu; klást, pokládat velký/malý důraz na něco; velice/málo si něeho vážit

Idiomy - jak je ve slovníku hledat

Pokud je frázové sloveso podstatnou součástí některého delšího ustáleného slovního spojení, je toto uvedeno na konci příslušného hesla. Tyto idiomy jsou řazeny opit abecedně - tentokrát podle dalších významných slov, hlavní slovesa, částice, spojky, členy a zástupná zájmena (*someone, something, its, one`s, one* atd.) v to nepočítaje. Proto například pod heslem *set on 2, PRE* jsou kromě jiných uvedeny následující idiomy v tomto pořadí:

.
set so./st. on his/its feet: postavit někoho/něco na nohy
set a finger/hand on: vztáhnout na [někoho] ruku; sáhnout, sahat na [někoho]
set st. on fire: zapálit něco
.

Hledání neznámého anglického idiomu ve slovníku nemusí být vždy jednoduché. Předně musí takový idiom obsahovat sloveso a částici, a to v co možná nejúžším vzájemném vztahu. V tomto slovníku například nenajdete:

to take time (chybí částice - *time* je příliš významné a frekventované podstatné jméno na to, abychom jej, byť jen pro potřeby tohoto slovníku mohli považovat za částici)
to get too big for one`s boot (částice, předložka *for*, tvoří logický celek se slovy *too big a one`s boot* a nikoliv se slovesem *to get*)

Je-li naopak v neznámém idiomu částic či dokonce sloves víc, je třeba určit ve kterém místě vzniká "to něco navíc", což činí dané slovní spojení idiomem. Nikdy je to velmi sporné. Jako příklad může posloužit spojení *bring something to bear on*. Najdeme-li tuto vazbu v anglickém textu, může se nám stát, že opomineme koncovou předložku *on* a budeme hledat český ekvivalent k *bring to bear*. V tomto slovníku výše uvedený idiom najdete pod heslem *bear on 2, PRE*, přičemž není vyloučeno, že v některém jiném slovníku bude uveden pod *bring to* či jen *bring*.

Poznámky v hranatých závorkách

Poznámky psané v hranatých závorkách zařazované u jednotlivých českých významů lze v zásadě rozdělit do dvou skupin. Do první skupiny lze zařadit ty, které doplňují zkratky tam kde jich nelze užít pro jejich přílišnou obecnost. Některá frázová slovesa totiž mají v jistých významech velice úzký okruh použití a tak uživatel slovníku může na začátku českého výkladového řádku číst např. [v golfu], [pálkovač v kriketu], [loň] a podobně. Tyto poznámky tedy vymezují jednak prostředí, kde se daných termínů v příslušných významech užívá, jednak jejich "uživatele", přesněji řečeno vnitřní podmínky.

Druhou skupinu tvoří všechny ostatní poznámky, snažící se co nejpodrobněji zmapovat každé frázové sloveso tak, aby českému uživateli bylo, kromě jiného, jasné kam až může jít se svou fantazií při rozšiřování a přenášení významů. Tato myšlenka nejlépe vynikne na příkladu:

cure of   vyléčit z [nemoci]
                      vyléčit z [např. z mylných představ]; zbavit [něčeho]
                      vyhnat [někoho] z hlavy; vyléčit z lásky k [dívce, chlapci atd.]

Toto je důležité zejména při překladech z češtiny do angličtiny, kdy je třeba mít na paměti, že významové rozsahy anglického a českého termínu (zde např. cure of - vyléčit z) jsou u frázových sloves totožné jen velmi zřídka. Příklad rovněž ukazuje, že přesně vymezit význam anglického frázového slovesa pouhým českým ekvivalentním slovesným spojením není vždy možné (viz významy na prvním a druhém řádku). U frázových sloves s předložkami (označených *PRE*) jsou u českých významů v hranatých závorkách uváděny podmínky ve spojení s českými předložkami použitelnými v daných významech frázových sloves, či samotné podmínky bez předložky, zato však v příslušném pádi, který rovněž pomáhá přesně definovat význam. Podmínky jsou v hranatých závorkách vyjadřovány buď zástupnými zájmeny (nikdo, něco atd.) či konkrétními příklady. Nejen použitá předložka či pád, ale i fakt, může-li být podmítní životný, neživotný nebo je to jedno, zachycuje přesný význam, a tak u tohoto typu, tedy u frázových sloves s předložkami, jsou poznámky v hranatých závorkách uváděny vždy.

Frekvenční slovník osobních počítačů

Odborné anglicko-české slovníky výpočetní techniky dosud u nás vydané značně pokulhávají výběrem slovní zásoby a aktualizací terminologie pro potřeby uživatelů osobních počítačů. Mým cílem nebylo tyto slovníky nahrazovat, ale doplnit! Zvolil jsem (pokud je mi známo) v této oblasti zcela nový přístup k tvorbě odborného slovníku, resp. k výběru jeho slovní zásoby. Díky tomuto postupu si můžete být jisti, že dírovač dírných štítků v něm nenajdete, ale slovíčko, které se Vám na monitoru počítače objeví desetkrát v průběhu jedné hodiny, ve slovníku najdete s pravděpodobností blízkou jistotě. Slovník obsahuje celkem 3.075 hesel, vybraných z textů o celkovém rozsahu 436.380 slov. Na začátku byla jen řada dokumentačních souborů na disketách a "papírová" dokumentace k programovému vybavení, počítačům i periferním zařízením. Pak následovalo prozaické období práce. Pomocí speciálního programového vybavení, často "šitého" přímo podle okamžité momentální potřeby, jsem zpracovával informace o dokumentačních souborech (souborech READ.ME, *.DOC, *.MAN, *.HLP atd.) i o textech tištěných (např. příručka MS-DOS, U.S. manuál k PC-AT apod.). Hlavním předmětem mého zájmu byla četnost slov v těchto podkladech. ěíselné hodnoty jsou uváděny za lomítkem v okně výslovnosti. Výsledkem je tedy anglicko - český slovník, obsahující nejpoužívanější slova v odborných textech souvisejících s PC.

Ing. Jaromír Kříž

Slovník americké angličtiny

Anglicko-český slovník americké angličtiny obsahuje více než 9.000 hesel, tedy víc, než obsahuje knižní vydání slovníku. Při zpracování slovníku do elektronické podoby byla některá původně bohatě hnízdovaná hesla rozčleněna do hesel samostatných. Doufáme, že tento fakt přispěje k lepší orientaci ve slovníku.

Slovník americké angličtiny by Vám měl sloužit jako praktický pomocník při dorozumívání se s Američanem, při četbě americké literatury a časopisů, případně by Vám měl pomoci s některými dnes používanými slangovými výrazy.

Slovníček obsahuje, kromě běžných amerikanismů, také některá vlastní jména, obchodní značky a základní zeměpisné a historické pojmy.

RNDr. Eva Hrabcová

[Pár slov o původu americké angličtiny](#)

[Co je to "amerikanismus"?](#)

[Něco o výslovnosti](#)

[Stručně o gramatice](#)

[Použitá literatura](#)

Pár slov o původu americké angličtiny

Angličtinu jako svou mateřštinu používá přes 280 miliónů lidí, kteří žijí na čtyřech kontinentech světa. Původně se anglicky hovořilo pouze na britských ostrovech a ani tehdy se nedalo říci, že je angličtina jednotný jazyk. I zde se již objevovaly různé odchylky a nářečí. Jestliže tedy v takové malé Anglii mohlo dojít ke vzniku tolika dialektů, což teprve v přistihovalecké Americe.

Expanze tohoto jazyka na americký kontinent začala až v roce 1607, kdy se objevili první přistěhovalci v osadě Jamestown ve Virginii. Vystěhování do Ameriky bylo motivováno v 17. a 18. století nejprve náboženskou nesvobodou a ve století 19. a 20. chudobou a politickými perzekucemi. Národnostní složení přistěhovalců bylo bohaté, základ položili Angličané, pak Skotové, Irové a Němci. Ve 20. století je vystědali Italové, Rusové, lidé z Balkánu, Asie a Jižní Ameriky. Tak se stalo, že ve Spojených státech nemohlo vzniknout zachování jedné jazykové normy, jak je tomu v jiných zemích. Můžeme říci, že ani dodnes není její dodržování tak společensky závazné.

Co je to "amerikanismus"?

Tento termín vznikl v USA a je možné jej definovat jako výraz, který je pro americkou angličtinu charakteristický. Jeho původ je historický či současný, mohl v Americe vzniknout a dodnes být používán nebo vznikl až v moderní době a nemá tedy v britské angličtině ekvivalent. Dokonce může být výraz britského původu, ale vyšel v Anglii z užívání, a naopak v Americe se udržel dodnes.

Nico o výslovnosti

Podle dostupných pramenů je dnes americká angličtina méně diferencovaná, existují zhruba tři varianty standardní výslovnosti - východní, jižní a všeobecně americká. V poslední době je možných až sedm základních variant podle oblastí - bostonská, newyorská, texaská, středozápadní, jihovýchodní, jihozápadní a severozápadní.

Existující rozdíly mezi britskou a americkou angličtinou jsou přibližně tyto:

1. Anglické [a:] před -f, -s, -o, před n+souhláska (např. AFTER, ASK...) se vyslovuje [ae].
2. Anglické [o] (např. BLOCK, SPOT, NOT ...) se vyslovuje amer. [a:]. Toto prodloužení je zvláště výrazné ve víceslabičných slovech: DOCTOR, FACTOR, COMEDY ... apod.
3. Samohláska [i] se vyslovuje tak, že její znění se blíží [ê] (např. AMERICA) [ê'merêkê].
4. Samohláska [a] (např. CUT, BUT ...) se v americké angličtině přibližuje [ê] než českému [a].
5. Souhláska [r] se nevypouští ani po [ê] (např. BIRD) ani po dvojhláskách [iê, eê, uê] (např. THERE, HERE ...), je to ale zvednutější [r] než v angl., podobá se [ê].
6. Po t-, d-, n- není výslovnost [ju:], ale [u:] (např. DUTY, DUNE...).
7. Dvojhlásky [ei, êu] přecházejí téměř v [e:, o:] (např. LADY, LAKE jako [ledi, lek]).
8. Souhláska [t] mezi samohláskou a znělou souhláskou se stává [d]. Američané ale rozlišují přesně -d a -t (např. PUTTING-PUDDING...).
9. Samohlásky v americké angličtině mají nosový charakter téměř samy o sobě, ale i v blízkosti nosových souhlásek.
10. Přízvučené slabiky mají sestupnou intonaci, přičemž v brit. angl. přízvučená slabika setrvává na stejném tónu.

Stručení o gramatice

Rozdíly mezi britskou a americkou angličtinou nejsou velké a závažné. Uvádíme co nejstručněji gramatické odlišnosti, přičemž jsme nebrali v úvahu nespisovný jazyk a slangové výrazy.

1. Podstatná jména

- a) Dochází k přemístění neurčitého členu: amer. A HALF HOUR (brit. A HALF AN HOUR)
- b) Určitý člen se užívá u názvů nemocí, místo přív. zájmen u částí těla a oblečení, s podstatnými jmény jako např. HOSPITAL, UNIVERSITY.
- c) Bezčlennost se používá ve spojení vlastní podst. jm. + povolání, např. AUTHOR LEWIS
- d) Ženský rod může být v hovorové americké angličtině použit pro abstraktní a jiná konkrétní pojmenování, např. WIND - SHE'S BLOWING.

2. Slovesa

- a) způsobová a pomocná slovesa

Sloveso DO se používá v otázce a záporu slovesa HAVE, např. DO YOU HAVE ANY BOOK?
V rozkazovacím zp. 1. osoby se používá v americké angličtině více LET'S NOT než v brit. DON'T LET'S.

Vazba HAVE + obj. + DOING má význam "způsobit, že ...".

Vazba HAVE A PERSON DO A THING má význam "nechat nikoho něco udělat", příp. "nechat si udělat".

V americké angličtině se častěji používá COULD s minulým inf. než CAN.

- b) Čas a způsob u sloves

Préteritum často nahrazuje předpřítomný čas.

Minulý čas je zejména ve spojení s JUST, EVER, NEVER, ALREADY.

V budoucím čase je v 1. osobě WILL místo brit. SHALL.

V kondicionálu je v 1. osobě WOULD místo brit. SHOULD.

Přítomný čas je ve větách po slovesech jako např. ARRANGE, DEMAND, SUGGEST, URGE.

Přítomný čas je dále po spojkách jako WHETHER, THAT a ve větách podmínkových skut. s IF.

Kromě běžného použití slovesa BE jako pasíva se používá často GET, např. GET HIT.

- c) Rozdíly v nepravidelných slovesech

V americké angličtině mají některá slovesa "nepravidelná" pouze tvar pravidelný, např.

BURN, DIG, DREAM, CHIDE, DWELL, KNEEL, LEAN, LEARN, SEW, SHINE, SMELL, LEAP, SPELL, SWELL, THRIVE, WEAVE.

To platí i naopak pro "pravidelná" slovesa v brit. angl., která jsou v amer. nepr. BET, DIVE, PLEAD, PROVE, SWEAT, WED.

- d) Zvláštnosti

Infinitiv bez TO bývá častěji než v brit. angl. např. po slovesech smyslového vnímání SEE, HEAR, dále pak po COME, GO, HELP, TRY, OUGHT.

Použití vazby FOR + obj. + inf. se vyskytuje častěji, i když není zcela spisovné.

Americká angličtina používá méně gerundia než britská angličtina.

3. Příslovce

V americké angličtině se používá přídavné jméno ve funkci příslovce velmi často v hovorové řeči, např. REAL HARD, NEED IT BAD. Dále se příslovce tvoří příponovými slovy např. LIKE, STYLE, WISE apod. Často se užívá příslovce RIGHT, např. RIGHT NOW, RIGHT OFTEN, RIGHT AWAY.

4. Slovní zásoba

V této oblasti existuje nejvíce rozdílů. Za nejodlišnější se považuje hovorová řeč. Nová pojmenování vznikají z cizích jazyků, jako vlastní jména či vlivem regionálním nebo sociálním.

5. Pravopis

Rozdíl je nepatrný, ale uvedeme pár příkladů pro ilustraci:

BrE	AmE
-OUR	-OR, např. COLOR, LABOR, HONOR ...
-RE	-ER, např. THEATER, CENTER, ...
-LL	-L, např. nezdvoujení po nepřízvučné samohlásce, např. TRAVEL, TRAVELING ... Ale i v AmE platí zdvojení, např. po přízvučné samohlásce CONTROL - CONTROLLED, CONTROLLER ... Nezdvojení platí i pro -p, např. KIDNAP...
-CE	-SE, např. OFFENSE ... (Výjimku tvoří ADVICE, DEVICE)
-DGE	-DG, např. ABRIDGEMENT
-XION	-CTION, např. CONNECTION, DEFLECTION ....
-AE, -OE	-E, např. ANEMIA, ENCYCLOPEDIA, ARCHEOLOGY ...
-GUE	-G, např. CATALOG, MONOLOG ...
EM-, EN-	IM-, IN-, např. INCASE, INCLOSE ... Někdy neplatí, např. EMPLOY, EMBANKMENT ...
-ISE	-IZE, např. AUTHORIZE, COLONIZE ... Ale neplatí pro EXERCISE, DESPISE ...

V americké angličtině se používá méně spojovacího znaménka - pomlčky než v angličtině britské, slova se píší dohromady nebo zvlášť.

Seznam použité literatury

1. Čaha, J., Krámský, J.: Anglicko-český slovník. Praha 1986.
2. Carver, J.D., Wallace, M.J., Cameron, J.: Collins English Learner's Dictionary. Glasgow 1983.
3. Dušková, L.: Stručná mluvnice angličtiny. Praha 1971.
4. Hogan, H.: A Dictionary of American Synonyms. New York 1956.
5. Grobauer, M.: Některé rozdíly mezi britskou a americkou angličtinou. Praha 1947.
6. Mrázek, J.: Stručný úvod do americké angličtiny. Praha 1975.
7. Peprník, J.: Slovník amerikanismů. Praha 1982.
8. Poldauf, I. a kolektiv: Anglicko-český a česko-anglický slovník. Praha 1991.
9. Veselý, K.: Realie anglicky mluvících zemí. Praha 1983.
10. Webster's International Dictionary of the English Language. Springfield, Mass., 1966.
11. Wentworth, H.: Dictionary of American Slang. New York, 1960.

Slovník finančních pojmů

Anglicko-český slovník finančních pojmů obsahuje více než 1.200 hesel. Byl sestaven na základě výběru pojmů z odborné literatury a různých dokumentů z oblasti účetnictví, burzovních a bankovních obchodů, pojišřovnictví a finanční ekonomiky.

Jedná se o slovník výkladový, jehož smyslem není výrazy překládat, ale objasnit. V mnoha případech však výrazový ekvivalent v češtině chybí a proto byl pro vysvětlení použit opis. Slovník je určen čtenářům anglické odborné literatury, studentům angličtiny, a jelikož je slovníkem výkladovým, může být užitečný i pro neangličtináře.

Slovník sestavil autorský kolektiv pod vedením Ing. Jaroslava Jasanského, CSc. a Dr. Vratislava Šlajera.

Lékařský anglicko-český a česko-anglický slovník

Anglicko-český a česko-anglický lékařský slovník byl pořízen jednak excerpcí současné anglické a americké lékařské literatury a jednak překlady z anglických a amerických výkladových slovníků. Je výsledkem několikaleté práce a obsahuje kolem **50.000 hesel**. V anglicko-české části je vždy uvedena běžná anglická výslovnost termínů. Slovník je určen především lékařům, nemocnicím, zdravotním pojišťovnám a všem, kteří přicházejí do styku s anglickou odbornou lékařskou literaturou. Autorka slovníku tímto děkuje MUDr. Evě Žákové, dlouhodobě působící v Kanadě, a prim. MUDr. Vladimíru Štídrému, Csc. za odbornou pomoc. Knižní rozšířené vydání slovníku lze očekávat koncem roku 1995.

Mgr. Věra Topilová

Vysvětlivky:

NA - nomina anatomica

Literatura :

Butterworths Medical Dictionary, London 1978

Lékařský slovník, J.Paroubková a kol., Praha 1991

Medical Journals, 1980-1994

Taber's cyclopedic medical dictionary, Edition 17, Philadelphia 1993

Ekonomický anglicko-český a česko-anglický slovník

Předkládaná publikace si klade za cíl seznámení s anglickou terminologií z oblasti obecné ekonomiky, obchodu, měnové a finanční politiky, řízení a rozhodování. Pozornost je též věnována oblasti marketingu a právní terminologii, a to zejména s ohledem na právo obchodní.

Pro snadnější a rychlejší orientaci v textu se některé složené výrazy vyskytují dvakrát (např. delivery service lze najít pod hesly "delivery" nebo "service" ap.). Složeniny uvedené se spojovací čárkou, eventuálně její eliminace, byly ověřovány ve slovnících Webster English College Dictionary, Longman; English Business Dictionary, Peter Collins Publishing; Dictionary of Marketing and Advertising, Macmillan; Dictionary of Business English, Longman.

Slovník byl připravován se záměrem být praktickou pomůckou pro odborné pracovníky při jejich přípravě a realizaci obchodní a výrobní politiky. Bude jistě též užitečnou pomůckou pro studenty ekonomických škol i širokou veřejnost.

Slovník zpracoval kolektiv autorů:

PhDr. Milena Božánková, CSc., ing. Dagmar Jírová, PhDr. ing. Miroslav Kalina, PhDr. Jana Oherová, CSc.

Za odbornou spolupráci děkují autoři prof. ing. Miloslavu Synkovi, CSc. z VŠE Praha.

Pod názvem

Odborný slovník z oblasti ekonomické, finanční a právní

vydalo Linde Praha a. s. - Právnícké a ekonomické nakladatelství Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v Praze, v roce 1994 jako svou 67. publikaci.

Literatura :

The Act on Bankruptcy and Settlements. Trade Links, Praha 1992

Adam, J. H.: Longman Concise Dictionary of Business English. Longman 1985

Collin, P. H.: English Business Dictionary. Peter Collin Publishing 1992

The Commercial Code. Trade Links, Praha 1992

Foster, S.: Business Law Terms. Chambers Commercial Reference Ltd., Edinburgh 1988

Fronek, J.: Česko-anglický slovník. SPN Praha 1993

Hais, K. - Hodek, B.: Velký anglicko-český slovník. Academia Praha 1991

The Hutchinson Encyclopedia. Century Hutchinson Ltd., 1988

Kolektiv autorů: Česko-anglický technický slovník. SNTL Praha 1983

Longman Dictionary of Contemporary English. Longman, New Edition, 1987

Minihofer, O. - Kratochvílová, J.: Česko-anglický slovník výpočetní techniky. SNTL Praha 1986

The New American Desk Encyclopedia. Concord Reference Books, Inc., Signet Book, 1989

Obchodní zákoník (komentář). Edice Komentované zákony, SEVT, Frances 1992

Pears Cyclopedia 98th Edition. Pelham Books Ltd., 1989

Poldauf, I.: Česko-anglický slovník. SPN Praha 1986

Room, A.: Dictionary of Britain. Oxford University Press, 1986

Rosenberg, M. J.: Slovník bankovních a finančních služeb. Victoria Publishing a.s., 1992

Terry, V. J.: Dictionary for Business and Finance. The University of Arkansas Press, 1990

Závada, D.: Anglicko-český obchodní slovník. Orbis Praha 1955

Závada, D.: Česko-anglický obchodní slovník. Orbis Praha 1958

Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání (komentář). Edice Komentované zákony, SEVT, Frances 1992

Baudyš, A. - Vysušil, J.: Anglicko-ěeský obchodní slovník pro podnikatele a manažery, Media Praha 1992

Dvořáková, D.: Anglicko-ěeský obchodní slovník s přílohou anglicko-ěeské obchodní korespondence, Scientia Praha 1991

Greener, M.: Penguin Business Dictionary, Penguin Books 1987

Privatization Project (Binding Basic for elaborating a Privatization Project; Act of the Czech National Council No 171/1991), ěeskoslovenská obchodní komora ve spolupráci s Ministerstvem pro privatizaci a správu národního majetku, Praha 1991

Závada. D. - Dynda. A.: Stavebnicová obchodní korespondence ěesko-anglická, SPN Praha 1981

Ekonomický německo-český a česko-německý slovník

Slovník zpracoval:

JUDr. Josef Zlámal

Pod názvem

Odborný slovník z oblasti ekonomické, finanční a právní

vydalo Linde Praha a. s. - Právnícké a ekonomické nakladatelství Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka v Praze, v roce 1993 jako svou 40-41. publikaci.

Nìmecko-èeský a èesko-nìmecký slovník

Slovník, který se vám dostává do rukou, si klade za cíl maximálně pomoci při používání nìmeckého jazyka. Proto jsou do slovníku zaøazeny také bìžní používané fráze a základní gramatika.

Cílem slovníku je podat co nejširší slovní zásobu a její použití a zároveň postihnout nejnovější vývoj ve slovní zásobì. Je naší snahou pøerušit zvyk vydávat 20-30 let stále stejný slovník. Po tomto vadání bude zanedlouho následovat další aktualizované vydání díla.

Na vytvoøení slovníku se podílel kolektiv autorù: Olga Limburská a Eva Mrázková na èásti hesel. Na frázích, geografických názvech a èíslovkách Irena Starostová, na gramatice širší kolektiv autorù. Na korekturách se podíleli pøedevším Libor Bárta, Astrid Hagen a Gisela Javùrková. Na organizaci výroby se podílel Ftantišek Klein.

Při tvorbì slovníku byl pouøit Duden Deutsches Universalwörterbuch, Drosdowski, Günther a kol., Bibliographisches Institut Mannheim, Wien, Zürich, Der Große Duden (rechtsreibung), prof. Horst Klein a kol., Leipzig, Èesko-nìmecký slovník, Nìmecko-èeský slovník, prof. dr. Hugo Siebenschein a kol., SPN a další. Při tvorbì gramatiky byla pøedevším použita Der Duden in 10 Bänden, Die Grammatik, Bibliographisches Institut Mannheim, Wien, Zürich, Mluvnice souèasnè nìmèiny, Jaromír Povejšil, Academia, Nìmèina pro jazykové školy 3, Vira Höppnerová a kol., SPN.

Vydalo

Nakladatelství KPS ve spolupráci s nakladatelstvím Fragment.

Zkratky a symboly použité v překladu

Ve slovnících je použito řady zkratk a symbolů, které jsou zde definovány.

Pøepis výslovnosti

Znaèky

Zkratky

Gramatické vymezení

Místní vymezení

Profesní vymezení

Zkratky vymezející formální úroveň

Ostatní zkratky

Pøepis výslovnosti

Základní slovník a některé další slovníky obsahují i pøepis výslovnosti, který si můžete pøeèíst na prvním øádku v okni pøekladu v hranatých závorkách. Jsou pøitom použity tyto nestandardní znaky:

Znak	Význam
ae	Otevøené široké e . Vyslovuje se s otevøenijšími ústy než èeské e , mezi a a e .
ê	Neutrální oslabená samohláska. V tištíných slovnících se obvykle uvádí jako obrácené e .
ñ	Zadopatrové n . Vyskytuje se pøed k a g , ale nejèastji ve skupinì ng na konci slov, kde se g nevyslovuje.
o	Neznìlé th . Podobá se èeskému šišlavému s. Pøi jeho výslovnosti se špièka jazyka pøiblíží k zadnímu okraji horních zubù.
p	Znìlé th . Vyslovuje se stejnì jako [0], ale znìle.
:	Dvojteèka oznaèuje dlouhou samohlásku.
,	Èárka oznaèuje vedlejší pøízvuk.
'	Apostrof oznaèuje hlavní pøízvuk.

Gramatické vymezení

Chcete-li vidět více zkratk, použijte [přetáčecí pruh](#).

Ěeský ekvivalent je ve většině případech uvozen zkratkou slovního druhu. Ve slovníku frázových sloves se zkratky slovního druhu vztahují pouze k [částicím](#) za slovesem.

ADJ	adjective	přídavné jméno
ADV	adverb	příslovce
CON	conjunction	spojka
INF	infinitive	infinitiv
IMP	imperative	imperativ
INT	interjection	citoslovce
N	noun	podstatné jméno
NUM	numeral	číslovka
PAR	particle	částice
PAS	passive	pasívum
PD	predicative	doplněk
PP	past participle	minulé příděství
PRE	preposition	předložka
PRO	pronoun	zájmeno
PT	past preterite	minulý čas
V	verb	sloveso
IV	irregular verb	nepravidelné sloveso
cmp.	comparative	2.stupeň, komparativ
sup.	superlative	3.stupeň, superlativ
sg.	singular	jednotné číslo
pl.	plural	množné číslo
ot.	otázka	v otázce
záp.	zápor	v záporu, po záporu

Nenásleduje-li před českým významem anglického slovesa žádná z níže uvedených zkratk, lze takové sloveso použít v obvyklých gramatických tvarech: v oznamovacím způsobu, otázce, rozkazovacím způsobu, podmínce atd.. Zkratky **PAS**, **IMP** resp. **záp.** znamenají, že se sloveso v daném významu používá pouze v *trpném rodu*, *rozkazovacím způsobu* resp. v *záporu*.

Místní vymezení

Je-li *běžné* používání anglického výrazu buď jako celku nebo v jeho jistém významu omezeno na určitou geografickou oblast, předchází českému ekvivalentu některá z následujících zkratk:

AmE	American English	americká angličtina
AustrE	Australian English	australská angličtina
BrE	British English	britská angličtina
CanE	Canadian English	kanadská angličtina
ScotE	Scottish English	skotská angličtina
Angl.		Anglie
j.		jižní
s.		severní
v.		východní
z.		západní

Profesní vymezení

Je-li používání anglického výrazu *více èi ménì* omezeno na jisté pracovní, odborné èi zájmové prostředí, je pøed jeho èeským ekvivalentem uvedena nikterá z následujících zkratk:

anat.	anatomický výraz
bot.	botanický výraz
el.	elektrotechnický výraz
fyz.	fyzikální výraz
geol.	geologický výraz
hud.	hudební výraz
hvìzd.	hvìzdáøský výraz
chem.	chemický výraz
mat.	matematický výraz
med.	medicína, lékaøský výraz
nám.	námoønický výraz
obch.	obchodní výraz
odb.	odborný výraz
poè.	poèítaèový výraz
práv.	právníký výraz
sport.	sportovní výraz
tech.	technický výraz
voj.	vojenský výraz
výt.v.	výtvarnický výraz

Formální úroveň

Slovník rozlišuje sedm formálních úrovní, ve kterých se daný výraz používá. Zkratky, které tyto úrovně označují lze seřadit do škály v pořadí od nejvzletnějších termínů až po slova sprostá, z běžné komunikace početně vyloučená společenskými konvencemi takto:

bás.	básnický výraz
kniž.	knižní výraz
form.	formální výraz
nefor.	neformální výraz
h.	hovorový výraz
sl.	slangový výraz
tabu	tabu výraz

Formální výraz je obvyklý v psaném projevu. Neformální výraz naopak ve formálních dopisech a při veřejných projevech není obvyklý. Tabu výraz je společenskými konvencemi početně vyloučený z běžné konverzace.

Ostatní zkratky

atd.	a tak dále
bibl.	biblický výraz
círk.	církevní výraz
èer.	èernošský výraz
euf.	eufemismus
fr.	francouzský výraz, z francouzštiny
hanl.	hanlivý výraz
hist.	historický výraz
hum.	humorný výraz
ind.	indiánský výraz
jaz.	jazykový výraz
lat.	latinský výraz, z latiny
obv.	obvykle
pomp.	pompézní výraz
pøen.	pøenesení
zast.	zastaralý výraz
zkr.	zkratka
zø.	zøídka
zvl.	zvláštì
zvl.f.	zvláštì ve frázi
os.	oneself
sb.	somebody
so.	someone
st.	something

Seznam značek použitých v pøekladu

Tilda ~

Tilda zastupuje anglický výraz (heslové záhlaví), napø. [též ~ up].

Hranaté závorky []

Oddílují vlastní pøeklad od doplòujících informací, jejichž výèet následuje:

1. Pøepis výslovnosti.
2. Nepravidelný plurál anglického výrazu a jeho výslovnost, napø. **life** [pl. lives] [laivz], ve složeninách pouze minící se složka, napø. **flatfoot** [pl. -feet] [-fi:t].
3. Nepravidelné tvary pøídavných jmen a jejich výslovnost, napø. **bad** [cmp. worse, sup. worst] [wê:s, wê:st].
4. Zdvojení jednoduché koncové souhlásky pøi tvoøení některých tvarù sloves, napø. [-pp-].
5. Zmìna -y v -ie v plurálu podstatných jmen, pøi tvoøení tvarù sloves a pøi stupòování pøídavných jmen, napø. [-ie-].
6. Anglické pøedložky, se kterými se pojí anglický výraz, a jejich èeské ekvivalenty v pøíslušném pádu, napø. [of - èeho], [to - komu].
7. Poznámky, které suplují zkratky tam kde jich nelze užit pro jejich pøílišnou obecnost, napø. [v kriketu], [loí] atd., popøípadì některé mènì obvyklé zkratky, napø. [výtv.]
8. Poznámky, snažíci se co nejpodrobnìji zmapovat každý èeský ekvivalent.

Kulaté závorky ()

Plní funkci rozšíøení èeského termínu. Èeský ekvivalent, ve kterém se vyskytuje závorka, je vlastnì jakousi "složeninou" termínù dvou, jednoho vèetnì slova v závorce a jednoho bez níj.

Šikmá zlomková èára /

Øadí vedle sebe varianty výrazu, nahrazuje "nebo".

Kolmice |

Oddíluje pøedponu od slovesa nebo zvrtné "se" od slovesa, napø: na | plnit = plnit, naplnit, rozbít | se = rozbít, rozbít se.

Dvojteèka :

Uozuje èeský ekvivalent anglického výrazu, kterým je buí idiom, ustálené slovní spojení (napø. **double in brass**: umìt ještì nìco jiného), nebo tvar výrazu se specifickým významem, napø. **features**: oblièej.

Èárka ,

Odíljuje menší významové rozdìly nebo synonyma.

Støedník ;

Oddíljuje vìtší významové rozdìly.

Èíslice **1, 2, 3** oznaèují homonyma.

